

30.09.2024

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUS

ESITYSLISTA

36 - 2024

KOKOUSKUTSU

Kokousaika 30.09.2024 klo 16:00
Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali
Käsitellään Tällä esityslistalla mainitut asiat

Kaupunginhallitus

30.09.2024

Asia	Sivu
1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta	1
2 HUS-yhtymän yhtymäkokous 3.10.2024	2
3 Bordlades 23.09.2024 V 9.10.2024, Val av ledamot i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion	7
3 Pöydälle 23.09.2024 V 9.10.2024, Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen valinta	9
4 V 9.10.2024, Pohjoisranta 12 asemakaavan muutos (nro 12891)	11
5 V 9.10.2024, Omavelkaisen takauksen myöntäminen Kiinteistöosa- keyhtiö Laakson yhteissairaalalle	21
6 Pöydälle 23.09.2024 V 9.10.2024, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite yrittäjyys- ja elinkeinoasioiden apulaispormestarin nimeäminen	27
7 Pöydälle 23.09.2024 V 9.10.2024, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite segregatiovai- kutusten ennakoarvioinnista	30
8 Pöydälle 23.09.2024 V 9.10.2024, Valtuutettu Amanda Pasasen aloite Helsingin eläinpelas- tusyksikön toiminnan turvaamisesta	33
9 Kaupunginvaltuuston 28.8.2024 149 § tekemän päätöksen täytäntöön- pano: Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024	40
10 Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi asuntosäästöjärjestelmästä sekä siihen liittyviksi laeiksi	44
11 Pöydälle 23.09.2024 Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Kansaneläkelaitoksen pää- konttorin suojeluesityksestä (Nordenskiöldinkatu 12)	52
12 Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi	58
13 Kaupunginvaltuuston 25.9.2024 tekemien päätösten täytäntöönpano	85

30.09.2024

Asia/1

1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Daniel Sazonovin ja Elisa Gebhardin sekä varatarkastajiksi Paavo Arhinmäen ja Minna Lindgrenin.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätettävä tässä kokouksessa

2

HUS-yhtymän yhtymäkokous 3.10.2024

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus kehottaa konserniohjauksen päällikkö Atte Malmströmiä tai hänen estyneenä ollessaan johtava kaupunginasiamies Toni Mäkeä edustamaan kaupunkia HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa 3.10.2024. Yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan hyväksymään yhtymähallituksen ehdotukset seuraavasti:

- HUS-yhtymän konserniohje esityksen mukaisesti.
- Yhtymähallituksen jäsenen vaali esityksen mukaisesti ja esitetään jäseneksi Oula Silvennoista
- Yhtymähallituksen varajäsenen vaali esityksen mukaisesti ja esitetään jäseneksi Mirja Komulaista
- Tarkastuslautakunnan jäsenen vaali esityksen mukaisesti ja esitetään jäseneksi Eetu Kinnusta.

Lisäksi Oula Silvennoiselta vapautuvalle yhtymähallituksen varajäsenen paikalle esitetään Hannu Tuomista.

Esittelijän perustelut

HUS-yhtymän yhtymäkokous on kutsuttu koolle 3.10.2024 (liite 1). Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 4 luvun 16 §:n mukaan Helsingin kaupunginhallitus valitsee kaupungin yhtymäkokousedustajat. HUS-yhtymän perussopimuksen mukaan yhtymäkokouksessa kutakin jäsentä edustaa yksi edustaja. Yhtymäkokousedustajalle on nimettävä henkilökohtainen varaedustaja.

Konserniohje

HUSin tilintarkastajien (BDO Audiator Oy) tarkastuslautakunnalle 25.1.2024 antamassa tilintarkastuksen väliraportissa esitetään suosituksena konsernivalvonnan osalta, että HUS-yhtymän konserniohje päivitetään ja siihen sisällytetään maininta valmiussuunnittelusta ja varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta HUS-konsernissa.

Päivitetty versio konserniohjeesta sisältää mm. seuraavat muutokset:

- ohje ajantasaistettu koskemaan HUS-yhtymää

- ohjeeseen lisätty velvollisuus ylläpitää lähipiirirekisteriä tytäryhteisöjen kokouspalkkiokäytäntöä määritetty siten, että konsernijaosto linjaa palkkiotason, ja sen tulee pääsääntöisesti olla alhaisempi kuin HUS-yhtymän yhtymähallituksella
- selkeytetty sitä periaatetta, että tytäryhteisöt käyttävät konsernin tuottamia tukipalveluja milloin se on kokonaistaloudellisesti perusteltua ja muuten mahdollista
- ohjeeseen lisätty tarvittavat määräykset konsernivarautumisesta ja konserniriskienhallinnasta

Yhtymähallitus esittää, että yhtymäkokous hyväksyy liitteenä 2 olevan HUS-yhtymän konserniohjeen.

Yhtymähallituksen jäsenen vaali

Yhtymähallituksen jäsen Osmo Soininvaara on pyytänyt 13.6.2024 kirjallisesti eroa yhtymähallituksen jäsenyydestä.

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että se

1. myöntää eron Osmo Soininvaaralle yhtymähallituksen jäsenen tehtävästä ja
2. valitsee yhtymähallitukseen jäsenen yhtymähallituksen jäljellä olevan kauden ajaksi.

Esityksen jäseneksi tekee tässä tapauksessa Helsingin kaupunki.

Yhtymähallituksen varajäsenen vaali

Yhtymähallituksen varajäsen Oona Tchitcherin on pyytänyt 26.8.2024 kirjallisesti eroa hallituksen varajäsenyydestä. Oona Tchitcherin on Osmo Soininvaaran varajäsen.

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että se

1. myöntää eron Oona Tchitcherinille yhtymähallituksen varajäsenen tehtävästä; ja
2. valitsee yhtymähallitukseen varajäsenen yhtymähallituksen jäljellä olevan kauden ajaksi.

Esityksen varajäseneksi tekee tässä tapauksessa Helsingin kaupunki.

Tarkastuslautakunnan jäsenen vaali

Tarkastuslautakunnan varsinainen jäsen Jonne Juntura on pyytänyt 23.7.2024 kirjallisesti eroa tarkastuslautakunnan jäsenyydestä.

30.09.2024

Yhtymähallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle, että se

1. myöntää eron Jonne Junturalle tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä ja
2. valitsee tarkastuslautakuntaan jäsenen lautakunnan jäljellä olevan kauden ajaksi.

Esityksen varajäseneksi tekee tässä tapauksessa Helsingin kaupunki.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n kohdan 8a mukaan kaupunginhallitus päättää jäsenten ja jäsenehdokkaiden nimeämisestä HUS-yhtymän toimielimiin, edustajan ja varaedustajan nimeämisestä HUS-yhtymän yhtymäkokoukseen sekä toimiohjeiden antamisesta kaupunkia HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa edustavalle kaupungin kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kokouskutsu, kokous 3.10.2024
- 2 HUS-yhtymän konserniohje

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
HUS-yhtymä	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
HUS-yhtymän jäsenet	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Nimetyt	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Yhtymäkokousedustaja

30.09.2024

Asia/2

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 364

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus kehotti konserniohjauksen päällikkö Atte Malmströmiä tai hänen estyneenä olleessaan johtava kaupunginasiamies Toni Mäkeä edustamaan kaupunkia HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa 13.6.2024.

Yhtymäkokousedustajaa kehotetaan hyväksymään yhtymähallituksen ehdotukset seuraavasti:

- Kansalliskielilautakunnan varsinaisen jäsenen valinta esityksen mukaisesti ja esitetään jäseneksi Marika Sorjaa.
- Muut yhtymähallituksen esitykset hyväksytään esitysten mukaisesti.

Lisäksi yhtymäkokousedustajaa kehotetaan esittämään yhtymäkokoukselle seuraavaa:

- HUS-yhtymän talousarvion valmistelussa tulee huomioida liitteen 9 mukaiset talousarviotavoitteet.

Käsittely

10.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Lisätään toimiohjeen kohtaan kaksi:

"Jos yhtymäkokouksessa tehdään asialistan kohdassa 5 (HUS-yhtymän talousarviokehys vuodelle 2025) pohjaesityksestä poikkeavia esityksiä ja pohjaesitys ei menesty, kehotetaan yhtymäkokousedustajaa tukemaan sellaista pohjaesityksen raamitasa alemmaa raamin tasoa, joka on lähinnä pohjaesitystä."

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

03.06.2024 Pöydälle

30.09.2024

Asia/2

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 118

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta lausui, että HUS-yhtymän esittämä vuoden 2025 talousarviokehys 2 444 881 000 euroa, HUSin hallituksen esitys 6.5.2024, voidaan hyväksyä.

Lisäksi lautakunta totesi, että talousarviokehys ei välttämättä ole lopullinen ennen syksyä, koska Uudenmaan hyvinvointialueille tuleva valtion kokonaisrahoitus ei vielä ole lopullisesti selvillä ja tietojen tarkentuessa syksyn aikana talousarviokehys voi muuttua. Mahdollisista muutoksista päätetään erikseen.

Käsittely

21.05.2024 Ehdotuksen mukaan

Ennen asian käsittelyn aloittamista jäsen Maaret Castrén, jäsen Samuel Adouchief ja jäsen Martina Houtsonen ilmoittivat olevansa esteellisiä hallintolain 28.1 § kohdan 4 (palvelussuhdejääviys) mukaisesti ja jäsen Oula Silvennoinen ilmoitti olevansa esteellinen hallintolain 28.1 § kohdan 5 (yhteisöjääviys) mukaisesti. Jäsenet poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi. Varajäsenet eivät osallistuneet kokoukseen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuul-la asiassa kutsuttuja asiantuntijoita, eivätkä nämä siitä syystä osallistuneet kokoukseen.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 09 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/3

3

V 9.10.2024, Val av ledamot i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion

Bordlades 23.09.2024

HEL 2024-011589 T 00 00 02

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen föreslår stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige

- beviljar Anna Högström avsked från förtroendeuppdraget som ledamot i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion och
- väljer _____ till ledamot i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion för stadsfullmäktiges mandattid.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 2.8.2021 (§ 239) Anna Högström (SFP) till ledamot i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion för stadsfullmäktiges mandattid. Hon har 3.9.2024 anhållit om avsked från förtroendeuppdraget som ledamot i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion på grund av utträde ur partiet.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen kan den som har giltiga skäl avgå från ett förtroendeuppdrag. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Enligt 2 kap. 8 § i förvaltningsstadgan väljer stadsfullmäktige ledamöter i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion så att ledamöterna i sektionen företräder den svenska språkgruppen.

30.09.2024

Asia/3

Föredragande

förvaltningsdirektör
Kirsi Remes

Upplysningar

Sanna Lawrence, förvaltningsexpert, telefon: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 3.9.2024

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag
De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag
Förslagstext
Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Svenska sektionen
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 23.09.2024 § 573

HEL 2024-011589 T 00 00 02

Beslut

Stadsstyrelse beslutade att bordlägga ärendet.

Behandling

23.09.2024 Bordlades

Stadsstyrelse beslutade att bordlägga ärendet på förslag av Marcus Rantala.

Föredragande

förvaltningsdirektör
Kirsi Remes

Upplysningar

Sanna Lawrence, förvaltningsexpert, telefon: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/3

3

V 9.10.2024, Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen valinta

Pöydälle 23.09.2024

HEL 2024-011589 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää eron Anna Högströmille kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäseneksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Anna Högströmin (RKP) 2.8.2021 § 239 jäseneksi kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Anna Högström on 3.9.2024 pyytänyt eroa kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen luottamustoimesta puolueesta eroamisen vuoksi.

Kuntalain 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Hallintosäännön 2 luvun 8 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenet siten, että jaoston jäsenet ovat ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

30.09.2024

Asia/3

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 3.9.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Ruotsinkielinen jaosto
Taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.09.2024 § 573

HEL 2024-011589 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

23.09.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/4

4

V 9.10.2024, Pohjoisranta 12 asemakaavan muutos (nro 12891)

HEL 2023-000206 T 10 03 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelin 15 tontin 3 asemakaavan muutoksen 11.6.2024 päivätyn piirustuksen nro 12891 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Kruununhaassa sijaitsevaa kiinteistöä osoitteessa Pohjoisranta 12 (kortteli 15/3). Kaavaratkaisun tavoitteena on tontin sisäpihalla sijaitsevan rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan empirepuutalon suojeleminen ja tontin suojelumääräyksiä ajantasaistaminen muiden rakennusten osalta. Sisäpihan empirepuutalo on yksi vanhimpia säilyneitä puutaloja Helsingin niemellä ja se on esitetty suojeltavaksi. Tontilla sijaitsevat kadunvarrella nelikerroksinen uusrenessanssityylinen asuinkerrostalo vuodelta 1889 sekä harvinainen empirepuutalo vuodelta 1839 sekä toinen piharakennus 1900-luvun alusta. Empirepuutalo sekä nelikerroksinen asuinkerrostalo suojellaan merkinnällä sr-1 ja piharakennus merkinnällä sr-3. Kaavaratkaisussa päivitetään tontin rakennusoikeus vastaamaan todellisuutta rakennuskohtaisesti. Uusi rakennusoikeus tontilla on yhteensä 2 580 k-m².

Tontille sallitaan enintään viisi autopaikkaa. Autopaikoista neljä tulee sijoittaa autosuojaan, joka on osittain upotettu tontin maastoon niin, että se yhdistyy viherkattona pihaan. Pihalle saa sijoittaa yhden sähkölaatuspaikan.

Tontin käyttötarkoitus asuinkerrostalojen korttelina (AK) säilyy kaavaratkaisun myötä.

Tontin tehokkuusluku on $e=1,39$.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on kantakaupungin aluetta merkinnällä C2. Aluetta kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asu-

30.09.2024

Asia/4

misen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 (nro 12704) mukaan alue on maanalaisen kehittämisen kohdealuetta. Kaavaratkaisu ei vaikuta yleiskaavan toteuttamiseen. Nyt laadittu kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Korttelin 15/3 kadunvarren puolella sijaitsee nelikerroksinen uusrenessanssityylinen asuinkerrostalorakennus vuodelta 1889 (arkkitehti Magnus Schjerfbeck). Tontin sisäpihalla sijaitsevat yksikerroksinen empirepuutalo vuodelta 1839 (suunnittelija tuntematon) sekä kaksikerroksinen ulkorakennus 1900-luvun alusta (arkkitehti Waldemar Aspelin). Lisäksi tontilla on vuonna 1967 rakennettu neljän auton autotalli. Autotalli on osittain upotettu tontin nousevaan maastoon ja sen päällä on viherkatto, joka yhdistyy vehreään yläpihaan.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1980. Kortteli merkitty asuinkerrostalojen kortteliksi (AK). Voimassa olevassa asemakaavassa kadunvarren rakennus on merkitty rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi rakennusten rakennusalaksi (ark). Tontin muita rakennuksia ei ole suojeltu nykyisessä asemakaavassa.

Korttelialue on yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta. Kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu tontin omistajan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien tahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin kaupunginmuseo (kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala).

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat kadunvarren rakennuksen arvokkai-
siin porrashuoneisiin sekä alueen sijaitsemisesta Vironniemen mui-
naismuistoalueella. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon
kaavoitustyössä siten, että suojelumääräyksiä on tarkennettu porras-
huoneiden sekä arvokkaiden sisätilojen osalta. Lisäksi asemakaavaan
on lisätty Vironniemen muinaismuistoalue.

Mielipiteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta ei
saatu kirjallisia mielipiteitä.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaavaehdotus oli ollut julkisesti nähtävillä 28.2. - 28.3.2024, mistä il-
moitettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta ei tehty muistutuksia.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)
- Helen Sähköverkko Oy
- kaupunginmuseo

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat HSY:n tavoitteisiin
eriyttää alueen hulevedet sekaviemäriverkostosta. Hulevesien eriyttä-
minen tapahtuu pääsääntöisesti vesihuollon saneeraushankkeiden yh-
teydessä useiden vuosien kuluessa. Muissa lausunnoissa ei ollut huo-
mutettavaa.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta
saaduista lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuk-
siin.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen, kaavaehdotusta ei ole tarkoituk-
senmukaista muuttaa julkisen nähtävilläolon yhteydessä esitettyjen
huomautusten johdosta.

30.09.2024

Asia/4

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ei tehty muutoksia julkisen nähtävilläolon jälkeen. Aineistoon tehtyt muut täydennykset on esitetty kaavaselostuksen viimeisessä luvussa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Kaavaratkaisun johdosta ei maanomistajille koidu merkittävää hyötyä, joten kaupunginhallituksen 26.4.2021 (§ 310) tekemän päätöksen mukaiselle maankäytösopimusmenettelylle ei ole tarvetta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12891 kartta, päivätty 11.6.2024
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12891 selostus, päivätty 11.6.2024, päivitetty Kylk:n 11.6.2024 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 28.2.2024, täydennetty 11.6.2024
- 4 Päätöshistoria
- 5 Havainnekuva, 11.6.2024

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -
kuntayhtymä HSY
Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,

30.09.2024

Asia/4

keskus

rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Tiedoksi

Asemakaavoitus

Kaupunginmuseo

Kaupunkiympäristölautakunta

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2024 § 347

HEL 2023-000206 T 10 03 03

Hankenumero 5318_12

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 11.6.2024 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12891 (liite nro 3) hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelin 15 tonttia 3.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin kannanottoihin sekä julkisena nähtävilläoloajana saatuihin lausuntoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla:

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-000206>

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Heidi Peura, arkkitehti, asemakaavoitus, puhelin: 09 310 26982
heidi.peura(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Taneli Nissinen, johtava liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 76765
taneli.nissinen(a)hel.fi

Sakari Mentu, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 09 310 37217
sakari.mentu(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 25.3.2024

HEL 2023-000206 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa asemakaavan muutoksen ehdotuksesta. Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Kruununhaassa sijaitsevaa kiinteistöä osoitteessa Pohjoisranta 12 (kortteli 15/3). Kaavaratkaisun tavoitteena on rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten suojelu ja tontin suojelumääräyksen ajantasaistaminen. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Senaattori Otto Donnerin rakennuttama Donnerin talo on hyvin säilynyt esimerkki 1880-luvun porvariston asuintalosta. Julkisivukäsittelyltään hillitty rakennus edustaa tyyliltään uusrenessanssia. Rakennus on kaupunkikuvallisesti merkittävä osa Pohjoisrannan julkisivurivistöä ja lukeutuu Pohjoisrannan merkittävimpiin asuinrakennuksiin. Kiinteistön rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittävään kokonaisuuteen kuuluvat lisäksi sisäpihan empirepuutalo sekä ulkorakennus, joka myöhemmin muutettiin ateljee- ja toimistokäyttöön. Tontin sisäpihan rakennukset ovat vanhimpia säilyneitä sisäpiharakennuksia Kruununhaassa ja vuoden 1836 rakennus on yksi viimeisimpiä ja vanhimpia säilyneitä empirepuurakennuksia Helsingin kantakaupungissa. Tontilla sijaitsee rakennusten lisäksi vuonna 1967 rakennettu neljän auton autotalli. Voimassa olevassa asemakaavassa vuodelta 1980 kaava-alue on merkitty asuinkerrostalojen korttelialueeksi AK. Korttelin 15 tontin nro 3 kadun varren rakennusta koskee suojelumääräys ark: "Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten rakennusala".

Asemakaavan muutosehdotuksen kartan (28.2.2024) mukaan arkkitehti Magnus Schjerfbeckin suunnittelema kadun varren nelikerroksinen uusrenessanssityylinen asuinkerrostalo vuodelta 1889 suojellaan merkinnällä sr-1. Sisäpihan yksikerroksinen empirepuutalo vuodelta 1839 suojellaan myös merkinnällä sr-1 ja arkkitehti Waldemar Aspelinin suunnittelema kaksikerroksinen piharakennus 1900-luvun alusta suojellaan merkinnällä sr-3. Asemakaavassa on myös huomioitu kaava-

alueen sijoittuminen Vironniemen muinaismuistoalueelle, jolla sijaitsee Muinaismuistolailalla (295/ 1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös.

Kaupunginmuseon kanta

Kaupunginmuseo on lausunut asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (28.4.2023). Lausunnossaan museo esitti, että kadun varren rakennuksen porrashuoneiden säilyneisyyteen ja edustavuuteen perustuen kadunvarren asuinkerrostalolle esitettyä suojelumääräystä täydennetään porrashuoneiden osalta. Museo esitti, että sekä rakennuksen pääporras että keittiöporras luokitellaan kaavamääräyksessä arvokkaiksi porrashuoneiksi.

Kaavaratkaisun myötä sisäpihan rakennukset suojellaan ja päärakennuksen suojelumerkinnot ajantasaistetaan sisältäen arvokkaat porrashuoneet. Kaupunginmuseo pitää esitettyjä suojelumääräyksiä asianmukaisina. Museolla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutoksen ehdotuksesta.

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 22.11.2023 § 66

HEL 2023-000206 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12891 pohjakartan kaupunginosassa 1 Kruununhaka. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12891
Kaupunginosa: 1 Kruununhaka
Kartoituksen työnumero: 52/2023
Pohjakartta valmistunut: 1.11.2023
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

30.09.2024

Asia/4

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 09 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 28.4.2023

HEL 2023-000206 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Kruununhaassa sijaitsevaa kiinteistöä osoitteessa Pohjoisranta 12 (kortteli 15/3). Kaavaratkaisun tavoitteena on rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten suojeleminen ja tontin suojelumääräyksen ajantasaistaminen. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Asemakaavamuutoksen 12.4.2023 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan suojeltavia kohteita ovat arkkitehti Magnus Schjerfbeckin suunnittelema kadun varren nelikerroksinen uusrenessanssityylinen asuinkerrostalo vuodelta 1889, sisäpihan yksikerroksinen empirepuutalo vuodelta 1839 sekä arkkitehti Waldemar Aspelinin suunnittelema kaksikerroksinen piharakennus 1900-luvun alusta. Tontin sisäpihan rakennukset ovat vanhimpia säilyneitä sisäpiharakennuksia Kruununhaassa ja vuoden 1836 rakennus on yksi viimeisimpiä ja vanhimpia säilyneitä empirepuurakennuksia Helsingin kantakaupungissa. Tontilla sijaitsee rakennusten lisäksi vuonna 1967 rakennettu neljän auton autotalli.

Voimassa olevassa asemakaavassa vuodelta 1980 kaava-alue on merkitty asuinkerrostalojen korttelialueeksi AK. Korttelin 15 tontin nro 3 kadun varren rakennusta koskee suojelumääräys ark: "Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten rakennusala. Tässä tontin osassa olevaa rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa

suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät katujulkisivujen, vesikaton tai sisätilojen rakennustaiteellista tai kulttuurihistoriallista arvoa tai tyyliä. Mikäli rakennuksessa on aikaisemmin suoritettu tällaisia toimenpiteitä, on rakennus lisärakentamis- tai muutostöiden yhteydessä pyrittävä korjaamaan rakennuksen tyyliin hyvin soveltuvalla tavalla”. Korttelialue on yksityisomistuksessa ja kaavoitus on tullut vireille kaupungin aloitteesta.

Kaupunginmuseon kanta

Senaattori Otto Donnerin rakennuttama Donnerin talo on hyvin säilynyt esimerkki 1880-luvun porvariston asuintalosta. Julkisivukäsittelyltään hillitty rakennus edustaa tyyliään uusrenessanssia. Rakennus on kaupunkikuvallisesti merkittävä osa Pohjoisrannan julkisivurivistöä ja lukeutuu Pohjoisrannan merkittävimpiin asuinrakennuksiin. Kiinteistön rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittävään kokonaisuuteen kuuluvat lisäksi empirepuutalo sekä ulkorakennus, joka myöhemmin muutettiin ateljee- ja toimistokäyttöön.

Kaupunginmuseo pitää kannatettavana, että kaavaratkaisun myötä tontin harvinaiset sisäpihan rakennukset suojellaan ja tontin suojelumääräykset ajantasaistetaan. Asemakaavan selostuksen luonnoksessa kadun varren asuinkerrostalolle sekä sisäpihan yksikerroksiselle empirepuutalolle esitetään suojelua kaavamerkinnällä sr-1: ”Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti erityisen arvokas suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen alkuperäisiä tai niihin verrattavia rakenteita, rakennusosia ja arvokkaita sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa”. Sisäpihan kaksikerroksiselle ateljeerakennukselle esitetään suojelua sr3-merkinnällä: ”Kaupunkikuvallisesti arvokas suojeltava rakennus, jonka ominaispiirteet on säilytettävä. Rakennusta ei saa purkaa”. Suojelumerkintöjä tarkennetaan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Helsingin kaupunginmuseo on inventoinut kadun varren asuinkerrostalon porrashuoneet vuonna 2020. Inventoinnissa keittiöporras on luokiteltu erittäin hyvin säilyneeksi keittiön portaaksi 1800-luvun lopulta, jonka kiinteä sisustus ja pinnat ovat pitkälti autenttiset. Rakennuksen pääporras on inventoinnissa luokiteltu erittäin hyvin alkuperäisyytensä säilyttäneeksi kokonaistaideteokseksi, jolla on merkittävä rakennustaiteellinen ja historiallinen arvo.

Kadun varren rakennuksen porrashuoneiden säilyneisyyteen ja edustavuuteen perustuen museo esittää, että kadunvarren asuinkerrostalolle esitettyä suojelumääräystä täydennetään porrashuoneiden osalta. Museo katsoo, että kaavamääräyksen tulisi myös olla yhtenäinen vie-

reisen tontin nro 4 suojelumääräyksen (asemakaava hyväksytty 11.8.2017) kanssa. Tontin nro 4 kaavamääräyksessä todetaan arvokkaiden porrashuoneiden osalta seuraavaa: ”Korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöiden lähtökohtana tulee ensisijaisesti olla, että arvokkaiden porrashuoneiden tilasarjat, rakenteet ja porrassyöksyt sekä alkupe räiset tai niihin verrattavat porraskaiteet, lattia-, seinä- ja kattopinnat, sisäovet ja -ikkunat, valaisimet ja muut yksityiskohtat materiaaleineen ja väreineen säilytetään. Mikäli rakennusosia joudutaan pakottavista syistä uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistoteutuksen mukaisesti.” Museo esittää, että sekä rakennuksen pääporras että keittiöporras luokitellaan kaavamääräyksessä arvokkaiksi porrashuoneiksi. Kadun varren rakennukseen on asennettu hissi vuonna 1915 (Waldemar Aspelin). Museo esittää, että hissien osalta todetaan myös naapuritontin kaavamääräyksen mukaisesti: ”Olemassa olevien hissien kunnostustyöt tulee tehdä porrashuoneiden historialliset arvot ja arkkitehtuurin ominaispiirteet säilyttäen tai palauttaen.”

Museo pitää tärkeänä, että suojelumääräyksiä tarkastellaan ja tarvittaessa täydennetään asemakaavan muutoksen edetessä. Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/5

5

**V 9.10.2024, Omavelkaisen takauksen myöntäminen Kiinteistöosa-
keyhtiö Laakson yhteissairaalalle**

HEL 2024-005874 T 02 05 03 01

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

A

Kaupunginvaltuusto päättää myöntää Kiinteistöosaakeyhtiö Laakson yhteissairaalalle Helsingin kaupungin Laakson kaupunginosan korttelissa 626 tonteille nro 2 ja 3 rakennettavan sairaalakokonaisuuden investointeja varten pääomaltaan enintään 200 000 000 euron määräisen kaupungin omavelkaisen takauksen osana kiinteistöosaakeyhtiön yhteensä enintään 400 miljoonan euron suuruisia rahoitusjärjestelyjä, hanke-suunnitelmassa vuosille 2025-2026 ajoittuviksi arvioitujen investointimenojen rahoittamiseksi nostettavien pitkäaikaisten lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Nostettavien lainojen laina-aika saa olla enintään 30 vuotta.

B

Kaupunginvaltuusto vahvistaa, että markkinakäytännön mukaisesti takaus kattaa nostettavien pääomiltaan yhteensä enintään 200 000 000 euron pitkäaikaisten lainojen pääomien lisäksi myös lainojen korot ja viivästyskorot sekä mahdolliset lainanhoito- ja perimiskulut. Vastaava käytäntö koskee myös kaupungin tytäryhteisöilleen aiemmin myöntämiä lainatakauksia.

C

Kukin omavelkainen takaus annetaan siten, ettei kaupungin siihen perustuva takausvastuu takaussitoumuksen antohetkellä ylitä kiinteistöosaakeyhtiön omistusosuutta vastaavaa suhteellista osuutta asianomaiseen lainaan perustuvista velvoitteista. Mahdolliset myöhemmät kiinteistöosaakeyhtiön omistuksen muutokset eivät vaikuta takaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta.

D

Kaupunki pidättää oikeuden vaatia vastavakuuksia siinä tilanteessa, jossa kiinteistöosaakeyhtiön omistuspohja muuttuu siten, että omistusta siirtyy pois nykyisiltä omistajilta. Tällöin kiinteistöosaakeyhtiölle myönnet-

30.09.2024

Asia/5

tävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta.

Esittelijän perustelut

Laakson yhteissairaala on Laakson sairaala-alueelle Helsingin kaupungin ja aiemman Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, nyttemmin HUS-yhtymän yhteishankkeena toteutettava psykiatrinen ja somaattinen sairaala. Osana valtakunnallista sote-uudistusta HUS-kuntayhtymän tehtävät, varat ja velvoitteet ovat siirtyneet HUS-yhtymälle 1.1.2023 alkaen.

Helsingin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 10.6.2020, 157 § ja HUS-kuntayhtymän hallitus 6.4.2020, 44 § Laakson yhteissairaalan 12.2.2020 päivätyn hankesuunnitelman ja arvion hankkeen rakentamiskustannusten arvonlisäverottomasta enimmäishinnasta 838 miljoonaa euroa kustannustasossa marraskuu 2019. HUS-kuntayhtymän hallitus päätti hyväksyä Meilahti–Laakso -logistiikkatunnelin toteutettavaksi osana yhteissairaalahanketta 15.2.2021.

Hankepäätösten jälkeen ovat kaupunginvaltuusto 18.1.2021, 44 § ja HUS-kuntayhtymän hallitus 15.2.2021, 14 § päättäneet perustaa yhteisomistussuhteisiin Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalan, joka vastaa kaikista hankkeen valmisteluun, suunnitteluun, rakentamiseen ja toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista.

Kaupunginvaltuusto päätti 17.3.2021, 59 § ja HUS-yhtymän valtuusto 11.3.2021, 7 § omavelkaisten takausten myöntämisestä Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalalle osana enintään 300 miljoonan euron ja 60 miljoonan euron suuruisia rahoitusjärjestelyjä, hankesuunnitelmassa vuosille 2021–2024 ajoittuviksi arvioitujen investointimenojen rahoittamiseksi nostettavien pitkäaikaisten lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti 01.02.2023, § 25 ja HUS-yhtymän yhtymäkokous 5.3.2023 § 4 hankesuunnitelman muuttamisesta, hankkeen enimmäishinnan korottamisesta ja hankkeelle myönnetyn lainatakauksen voimassaolon jatkamisesta. Hankkeen arvonlisäveroton enimmäishinta on 1 003 miljoonaa euroa kustannustasossa syyskuu 2022. Hankkeen arvonlisäveroton kokonaisrahoitustarve on 1 098 miljoonaa euroa kustannustasossa syyskuu 2022, sisältäen arvion Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalan rahoitus- ja toimintakustannuksista.

Haettava takaus

30.09.2024

Asia/5

Laakson yhteissairalahankkeen arvioitu kumulatiivinen kustannuskertymä vuoden 2024 lopussa on 300 miljoonaa euroa, vuoden 2025 lopussa 570 miljoonaa euroa ja vuoden 2026 lopussa 760 miljoonaa euroa. Kiinteistöosakeyhtiön osakkailta tarvitaan takauksia vuosien 2025 ja 2026 investointikustannusten rahoittamiseksi pitkäaikaisilla rahalaitoslainoilla.

Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaala hakee Laakson kaupunginosan korttelissa 626 tonteille nro 2 ja 3 rakennettavan sairaalakokonaisuuden investointeja varten enintään 200 000 000 euron määräistä kaupungin omavelkaista takausta osana kiinteistöosakeyhtiön yhteensä enintään 400 miljoonan euron suuruisia rahoitusjärjestelyjä, hanke-suunnitelmassa vuosille 2025-2026 ajoittuviksi arvioitujen investointimenojen rahoittamiseksi nostettavien pitkäaikaisten lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Nostettavien lainojen laina-aika on enintään 30 vuotta.

HUS-yhtymän yhtymäkokous 13.6.2024, § 7 päätti myöntää Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalalle 200 miljoonan euron määräisen takauksen nyt kaupunginvaltuustolle esitetyin ehdoin.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 (1) artiklan mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Euroopan komission tiedonannon mukaan valtiontukisääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun tuensaajana on yritys, jolla tarkoitetaan oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta riippumatta taloudellista toimintaa harjoittavaa yksikköä. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluita tarjotaan markkinoilla (komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01, kohdat 6–12).

Valtiontukiarvioinnissa on selvitettävä, harjoittaako yritys valtiontukisäännösten mukaista taloudellista toimintaa.

Komission tiedonannossa on todettu, että joissakin jäsenvaltioissa julkiset sairaalat ovat olennainen osa kansallista terveydenhuoltoa ja perustuvat lähes kokonaan solidaarisuuden periaatteeseen. Tällaiset sairaalat rahoitetaan suoraan sosiaaliturvamaksuilla ja muilla valtion varoilla, ja ne tarjoavat yleisesti kattavia palveluja ilmaiseksi. Unionin tuomioistuimet ovat vahvistaneet, että organisaatiot, joilla on tällainen rakenne, eivät toimi yrityksinä. Komission tiedonannon mukaan kysei-

sessä rakenteessa nekään toiminnot, jotka sinällään voisivat olla luonteeltaan taloudellisia mutta jotka suoritetaan pelkästään toisen, muun kuin taloudellisen palvelun tuottamiseksi, eivät ole luonteeltaan taloudellisia. Yksikkö, joka ostaa tavaroita – jopa suuressa mittakaavassa – muun kuin taloudellisen palvelun tarjoamiseksi, ei toimi yrityksenä pelkästään siitä syystä, että se on ostaja tietyillä markkinoilla. (komission tiedonanto valtioneuvoston päätöksestä 2016/C 262/01, kohdat 24–25).

Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalan ainoa tarkoitus on mahdollistaa julkisen terveydenhuollon toteuttaminen. Yhtiön toimialana on vuokrata hallinnoimiaan tiloja sen omistajille, eli Helsingin kaupungille ja HUSille, jotka käyttävät yhtiöltä vuokraamiaan tiloja ainoastaan julkisen terveydenhuollon toimintaan. Yhtiön vuokralaisten Helsingin kaupungin ja HUSin tiloissa harjoittama toiminta ei ole taloudellista toimintaa, vaan komission tiedonannossa tarkoitettua julkista terveydenhuoltoa. Yhtiön harjoittama vuokraustoiminta ei siten ole taloudellista toimintaa, koska se tapahtuu julkisen terveydenhuollon toteuttamiseksi eli muun kuin taloudellisen palvelun tuottamiseksi.

Kiinteistöosakeyhtiön varsinaisten julkisen terveydenhuollon käyttöön tarkoitettujen tilojen vuokraamisen lisäksi yhtiön toimialaan kuuluu yhtiön toimintaa palvelevien pysäköintilaitoksen ja logistiikkatunnelin rakennuttaminen ja hallinnoiminen. Kyseiset infrastruktuurit rakennetaan julkisen terveydenhuollon järjestämisen mahdollistamiseksi eli muuta kuin taloudellista toimintaa varten.

Yhtiön hallinnoimissa rakennuksissa on hyvin vähäisessä määrin muita kuin terveydenhuollon tiloja, joita se voi vuokrata julkisen terveydenhuollon tavanomaiseen oheistoimintaan (esim. kukkakauppa tai kioski). Mikäli yhtiö vuokraa tiloja kolmansille osapuolille (muille kuin Helsingin kaupungille ja HUSille), tulee varmistua siitä, että yhtiön Helsingin kaupungilta tai HUSilta saama taloudellinen etu ei siirry kilpailuilla markkinoilla toimivien yritysten hyväksi. Tällaisissa tilanteissa kolmansille osapuolille tapahtuva vuokraus tulee tehdä markkinaehtoisesti. Kun oheistoimintaan vuokratuista tiloista peritään markkinaehtoisesta vuokraa, vuokraustoiminnassa ei muodostu valtioneuvoston päätökseksi katsottavaa etua. Yhtiön hyvin pienimuotoinen muihin kuin sen omistajiin kohdistuva vuokraustoiminta ei siten vaikuta yhtiön saaman rahoituksen sallittavuuteen. Komission tiedonannossa on todettu myös, että: ”Lähes yksinomaan muuhun kuin taloudelliseen toimintaan käytettäviin infrastruktuureihin liittyvien tavanomaisten palvelujen, kuten ravintoloiden, myymälöiden ja maksullisen pysäköinnin, julkisella rahoituksella ei yleensä ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska nämä palvelut eivät todennäköisesti houkuttele asiakkaita muista jäsenvaltioista ja niiden rahoituksella on todennäköisesti enintään marginaalinen vaikutus rajat

30.09.2024

Asia/5

ylittäviin investointeihin tai sijoittautumiseen.” (komission tiedonanto valtioneuvoston päätöksestä 2016/C 262/01, kohta 207).

Kiinteistöosakeyhtiö omistaa ja hallinnoi julkisen terveydenhuollon käyttöön rakennettuja ja rakennettavia tiloja, joita se vuokraa pääasiassa omistajilleen Helsingin kaupungille ja HUSille, joten yhtiön ei katsota harjoittavan taloudellista toimintaa. Edellä kuvattujen perustelujen mukaisesti yhtiön osakkaiden järjestämään edellä kuvattuun hankerahoitukseen ei sisälly SEUT 107 (1) artiklan mukaista valtiontukea.

Kuntalain 129 §

Kuntalain 129 § vaatimukset huomioiden, kaupungin talouden tunnuslukujen perusteella arvioituna voidaan todeta, että myönnettäväksi esitetty takaus ei vaaranna kaupungin kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Takaukseen ei myöskään sisälly kuntalaissa tarkoitettua merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon edellä selostetun yhtiön tarkoituksen sekä sen, että yhtiön omistajina on pelkästään julkisyhteisöjä. Takauksille ei tässä yhteydessä edellytetä vastavakuuksia, sillä yhtiön äänivalta on kaupungilla ja HUSilla. Mikäli omistuksessa tapahtuu myöhemmin muutoksia, kaupunki varaa itselleen oikeudet vaatia järjestelyn yhteydessä järjestelyn ennakoedellytyksenä tarvittaessa vakuudet.

Toimivalta ja delegointi

Kuntalain 14 §:n 2 mom. 9 kohdan mukaisesti valtuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, oikeuttaa täytäntöönpanopäätöksessään kaupunginkanslian oikeuspalveluita tekemään takaussitoumukset.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 09 310 25656
keijo.harkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Takaushakemus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

30.09.2024

Asia/5

Ote

KOy Laakson yhteissairaala

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

HUS

30.09.2024

Asia/6

6

V 9.10.2024, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite yrittäjyys- ja elinkeinoasioiden apulaispormestarin nimeäminen

Pöydälle 23.09.2024

HEL 2023-014571 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Keskustan valtuustoryhmä esittää, että tulevalla valtuustokaudella yksi Helsingin apulaispormestareista nimettäisiin vastaamaan yrittäjyys- ja elinkeinoasioiden edistämisestä. Apulaispormestarilla olisi oikeus osallistua eri lautakuntien kokouksiin tuodakseen yrittäjyyden näkökulmaa päätöksentekoon ja hän toimisi elinkeino- ja konsernijaoston puheenjohtajana.

Esityksen mukaan apulaispormestari ei vastaisi yhdestä toimialasta, vaan edistäisi elinvoimaa ja toimeliaisuutta kaupungissa toimimalla poikkihallinnollisesti ja tukien eri toimialojen välistä vuorovaikutusta.

Kaupungin toimijoiden välisen koordinaation sekä kaupungin palveluiden ja toimintatapojen yritysmyönteisyyden kehittäminen on kattavasti huomioitu nykyisessä kaupunkistrategiassa. Strategian mukaan Helsinki on yritysmyönteinen kaupunki, jossa palveluhenkisyys toteutuu kaikilla toimialoilla ja välittyy kaikille toimijoille yhtenäisesti. Kaupungin yrityksille suunnattujen toimintojen keskinäistä koordinaatiota ja yritysmyönteisyyttä on vahvistettu luomalla kaupungin organisaatoraja ylittäviä ohjaavia periaatteita, ohjelmarakenteita ja työryhmiä sekä edistämällä yritysvaikutusten arviointia kaupungin päätöksenteossa.

Kaupungille on laadittu elinkeinopolitiikan painopisteet, joiden mukaista edistymistä kaupunginkanslia, toimialat ja elinkeinoyhtiöt ovat raportoineet kaupunginhallituksen elinkeinojaostolle (esimerkiksi 18.3.2024 § 8). Kaupungin elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle (EJA 14.3.2022 § 10) valmisteltiin kaupunginkanslian ja toimialojen yhteistyössä. Meneillään olevalla valtuustokaudella on toiminut kaupungin ja elinkeinoelämän yhteinen HELY-työryhmä ydinkeskustan elinvoiman vahvistamiseksi.

Elinkeinojaoston vuonna 2022 hyväksymät Elinkeinopolitiikan painopisteet 2022–2025 toteuttavat tätä tavoitetta kehittämällä Helsinkiä osajille ja yrityksille houkuttelevana paikkana, joka vetää puoleensa uusia ihmisiä, yrityksiä ja investointeja. Elinkeinopolitiikan painopisteet 2022–2025 kuvaa, miten laajasti ja läpäisevästi eri toimialojen toimintaan elinvoimaisuuden edistäminen ja elinkeinopolitiikan toteuttaminen kytkeytyy. Onnistunut elinkeinopolitiikka vahvistaa kaupunkilaisten toimeentuloa sekä kaupungin taloutta ja kykyä tuottaa hyvää asuinympäristöä ja hyvinvointia tukevia palveluita kaupunkilaisille. Kaupunki pyrkii toimillaan muodostamaan laajemman yritysten kilpailukykyyn vaikuttavan toimintaympäristön, joka mahdollistaa ja kiihdyttää yritysten kasvua ja houkuttelee ihmisiä muuttamaan Helsinkiin. Yritysten menestymisen näkökulmasta on tärkeää, että kaupunki on laadukas ja houkutteleva asuinympäristö. Viihtyisä ja turvallinen kaupunki, toimivat peruspalvelut, taiteen, kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut, riittävä asunto- toimitila- ja koulutustarjonta, sujuva liikenne ja toimiva hallinto muodostavat pohjan yritysten ja työntekijöiden menestykselle. Erityisesti kaupunki tukee työvoiman saatavuutta yrityksiin huolehtimalla asuntotarjonnasta ja sujuvista liikenneyhteyksistä.

Hallintosäännössä elinkeinopoliittista päätöksentekoa johtaa pormestari: Helsingin kaupungin hallintosäännön (Kaupunginvaltuusto 15.5.2024 § 100) mukaan kaupunginhallituksella on kaksi jaostoa, elinkeinojaosto ja konsernijaosto. Elinkeinojaosto ohjaa kaupungin elinkeino-, kilpailukyky-, maahan- muutto- ja työllisyyspolitiikkaa. Hallintosäännön mukaan pormestari toimii jaoston puheenjohtajana. Lisäksi kaupunginvaltuusto valitsi kokouksissaan 2.8.2021 (§ 229) ja 14.6.2023 (§ 137) konsernijaoston puheenjohtajaksi pormestarin.

Niin pormestarin, apulaispormestareiden kuin myös toimialasta riippumatta johtavien viranhaltijoiden tehtäviin kuuluu omalta osaltaan edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Elinkeinoasiat myös sisältyvät poikkileikkaavasti kaikkien toimialojen ja keskushallinnon toimintaan. Näin on luontevaa, että pormestari johtaa näitä johtaessaan kaupunkia ja sen elinvoiman edistämistä. Yrittäjyys- ja elinkeinoasioiden organisaatorajat ylittävää edistämistä tukee se, että elinkeinopolitiikan valmistelutehtävät sijoittuvat kaupungin johtamisjärjestelmässä kaupunginkansliaan elinkeino-osastolle. Tämä huolehtii osana kaupunginkansliaa päätösvalmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta elinkeino-, innovaatio- ja kilpailukykypolitiikkaan, matkailun ja yrittäjyyden edistämiseen sekä työllisyys- ja maahanmuuttoasioihin liittyen. Edellä mainittuun perustuen on tarkoituksenmukaista jatkaa nykykäytännön mukaisesti, missä pormestari vastaa yrittäjyys- ja elinkeinoasioiden johtamisesta ja edistämisestä kaupungissa.

30.09.2024

Asia/6

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Reetta Sariola, strategiapäällikkö, puhelin: 09-310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi

Liitteet

1 Keskustan ryhmäaloite 15.11.2023 Yrittäjyys- ja elinkeinoasioiden apulaispormestarin nimeäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.09.2024 § 576

HEL 2023-014571 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

23.09.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Reetta Sariola, strategiapäällikkö, puhelin: 09-310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/7

7

V 9.10.2024, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite segregatio- vaikutusten ennakoarvioinnista

Pöydälle 23.09.2024

HEL 2024-004647 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Helsingin keskustan valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että Helsinki arvioi jatkossa ennakolta päätöksentekoon tulevia esityksiä erityisesti kaupunginosien eriytymisen eli segregaatoin näkökulmasta. Etenkin palveluverkon kehittämisestä, varhaiskasvatuksesta, koulutuksen ja sosiaali- ja terveystalouden toimipisteistä ja alueiden suunnittelusta ja kaavoituksesta päätettäessä tulisi jatkossa tehdä segregatiovaikutusten arviointi ja liittää se osaksi päätöksentekoa.

Helsingissä on vuonna 2019 valmistunut yleisohjeistus, miten päätösten vaikutuksia arvioidaan ennakoon. Toimielinten päätettäväksi menevien asioiden kohdalla vastuuvastuun tulee tehdä päätöksen vaikutusten arviointi, jos päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia tai päätös liittyy kaupungin strategiaan tavoitteisiin.

Päätösten vaikutuksia tulee arvioida useasta eri näkökulmasta, ja vaikutusten ennakoarvioinnissa eri näkökulmia yhdistetään samaan arvioinnin kohteena olevaan asiaan. Valmistelussa huomioidaan ennakoon päätösten vaikutuksia eri näkökulmista kuten vaikutukset kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.

Ennakoarvioinnin toteutuksen määrittelyyn on luotu apuvälineitä hahmottamaan keskeisimpiä vaikutuksia. Kuntalaisvaikutusten osalta arvioidaan esimerkiksi vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin, asumiseen ja asumisympäristöön, turvallisuuteen, eri väestöryhmiin sekä yhdenvertaisuuteen.

Segregatiovaikutuksia tarkastellaan mm. terveys- ja hyvinvointierojen kasvuna tai vähentymisenä, haavoittuvassa asemassa olevien lasten tilanteesta käsin sekä lapsen oikeuksien näkökulmasta tai yleisemmin sosiaalisina vaikutuksina. Osana ennakoarviointia tarkastellaan myös laajasti tilasto- ja tutkimustietoa segregaatoin näkökulmasta. Tehtyjen

30.09.2024

Asia/7

ennakkoarviointien tulokset hyödynnetään jo nyt päätösten perusteluteksteistä tai erillisenä liitemateriaalina. Kaupungin uudistetussa lapsivaikutusten arvioinnin mallissa on ohjeistettu otsikoimaan ennakkoarviointi erikseen päätöksen perustelutekstiin.

Helsingissä käynnistettiin vuonna 2019 päätösvalmistelijoiden koulutussarja päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin osaamisen lisäämiseksi. Keväällä 2024 on päivitetty valmistelijoiden ohjeita päätösten ennakkoarvioinnista, luotu uusi intrasivu työn tueksi sekä järjestetty koulutuksia ja tilaisuuksia mm. lapsivaikutusten arvioinnista.

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointiin on tarjolla Helsingin arviointimalleissa kattavasti eri vaikutusten näkökulmia. Segregaation näkökulman voidaan arvioida tulevan riittävästi katetuksi nykyisten päätösvaikutusten arviointimalleja hyödyntämällä.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 09-310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 27.03.2024 Peltokorpi Terhi Helsingin arvioitava päätösten segregatiovaikutukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.09.2024 § 577

HEL 2024-004647 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.09.2024

Asia/7

23.09.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Shawn Huffin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 09-310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/8

8

V 9.10.2024, Valtuutettu Amanda Pasasen aloite Helsingin eläinpelastusyksikön toiminnan turvaamisesta

Pöydälle 23.09.2024

HEL 2024-004642 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Amanda Pasanen ja 25 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin eläinpelastusyksikön toimintaa ei tule ajaa alas ja että kaupungin tulee jatkossakin turvata rahoitus loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten kuljetuksiin Korkeasaaren villieläinsairaalaan. Aloite on liitteenä 1.

Eläinpelastusyksikön toimintaa ei ole lopetettu tai toimintaa ajettu alas. Helsingin kaupungin pelastuslaitos toimii nykyisin valtakunnallisen toimintamallin mukaisesti, keskittyen pelastustoimen lakisääteisiin tehtäviin hätäkeskuksen tekemän riskinarvion perusteella. Eläinpelastusyksikkö hälytetään tilanteisiin, joissa kohteena ovat koti- ja tuotantoeläimet sekä villieläimet, mikäli tilanne aiheuttaa vaaraa ihmiselle tai haittaa yhteiskunnan toimintaa. Lisäksi eläinpelastusyksikön puhelinalpalvelu on siirretty hoidettavaksi Korkeasaareen, jossa puheluihin vastaavat koulutetut eläintenhoitajat.

Taustaa

Eläinpelastusyksikkö on perustettu aikanaan Helsingin kaupungin pelastuslaitokselle varauduttaessa ensimmäiseen lintuinfluenssa-aaltoon. Perustamisen jälkeen yksikön toimintaa päätettiin laajentaa myös muiden eläinpelastustehtävien hoitamiseen. Samalla yksikön kuljettajan puhelimeen perustettiin neuvontapuhelin kaupunkilaisten käyttöön.

Vuosien kuluessa toiminta laajeni ja syveni huomattavasti siitä, mitä alun perin oli suunniteltu ja resursoitu. Lisäksi puhelinalpalvelu osoittautui erittäin kuormittavaksi päivittäisten puheluiden määrän kasvaessa vuosittain. Annetun neuvonnan havaittiin myös edellyttävän perehtyneisyyttä villieläimiin. Eläinpelastusyksikköön ennen muutosta sijoitetulle resurssille on nykyisin kriittisempää tarvetta muissa toiminnoissa, jotka

tukevat pelastuslaitoksen lakisääteisiä tehtäviä sekä pelastajien työturvallisuutta.

Toimintavalmiuden haasteet

Helsingin kaupunki ja väestö on kasvanut nopeasti sekä tiivistynyt ja muuttunut voimakkaasti. Osaltaan voimakkaan väestönkasvun ja rakentamisen takia Helsingin toimintavalmius ei ole pystynyt vastaamaan muuttuneisiin tarpeisiin ja pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on havaittu pitkäaikaisia puutteita.

Pelastuslaitos on pyrkinyt vastaamaan toimintavalmiuden haasteisiin muun muassa rakentamalla uusia pelastusasemia ja kehittämällä toimintaansa kompleksisessa muuttuvassa kaupunkiympäristössä. Tämä on tarkoittanut lisääntyvää henkilöstötarvetta samaan aikaan, kun Suomessa on valtakunnallinen pula pelastajista. Resursseja on kohdistettu vahvasti lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.

Lainsäädäntö

Hyvinvointialueuudistuksen myötä pelastustoimen palvelujen rahoitus on siirtynyt vuoden 2023 alusta valtiolle, ja sen myötä rahoitus kohdistuu vain lakisääteisiin tehtäviin. Lisäksi vuoden 2024 aikana pelastuslaitokselle on kohdistettu uusia lakisääteisiä tehtäviä, mikä aiheuttaa uusia haasteita jo ennestään vaikeassa henkilöstön saatavuustilanteessa.

Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) määrittää eläinsuojeluviranomaisiksi Ruokaviraston, aluehallintoviraston, Tullin, kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan sekä poliisin. Lisäksi laki velvoittaa jokaista auttamaan sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä tai huolehtimaan, että se saa asianmukaista hoitoa.

Yhteenvedo ja johtopäätökset

Edellä mainituista seikoista johtuen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ei mahdollisuutta jatkaa eläinpelastusyksikön toimintaa sellaisenaan, kuten se on aiemmin ollut. Pelastuslaitos ei ole lopettamassa yksikön toimintaa, vaan se on siirtynyt valtakunnalliseen toimintamalliin ja toimintaa on pyritty ohjaamaan lain tarkoittamaan suuntaan.

Eläinpelastusyksikkö hälytetään Hätäkeskuksen kautta tilanteisiin, joissa kohteena ovat koti- ja tuotantoeläimet sekä villieläimet, mikäli tilanne aiheuttaa vaaraa ihmiselle tai haittaa yhteiskunnan toimintaa.

30.09.2024

Asia/8

Toimintamallin muutoksella turvataan lakisääteisten tehtävien hoitaminen ja palvelujen alueellinen yhdenvertaisuus sekä kaupunkilaisten tasapuolinen kohtelu.

Vaikutusten arviointi

Valtioneuvoston vahvistamissa pelastustoimen strategisissa tavoitteissa vuosille 2023–2026 tavoitteena 1 on, että pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.

Pelastuslaitos keskittyy pelastustoimen lakisääteisten palvelujen hoitamiseen sekä kiireellisen ensihoitopalvelun tuottamiseen. Toiminnanmuutoksella on pyritty turvaamaan lakisääteisten tehtävien hoitaminen.

Näin turvataan myös ihmisten tasapuolinen kohtelu ja palvelun yhdenvertainen saatavuus sekä alueellisesti että valtakunnallisesti, millä voi olla positiivisia vaikutuksia kaupunkilaisen kokemaan turvallisuuden tunteeseen ja tätä kautta kaupunkilaisen hyvinvointiin.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 27.03.2024 Pasanen Amanda Helsingin eläinpelastusyksikön toiminta on turvattava

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

30.09.2024

Asia/8

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.09.2024 § 578

HEL 2024-004642 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

23.09.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 10.09.2024 § 192

HEL 2024-004642 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Amanda Pasasen ja 25 muun valtuutetun Helsingin eläinpelastusyksikön toimintaa koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että Helsingin eläinpelastusyksikön toimintaa ei tule ajaa alas. Lisäksi ehdotetaan, että kaupunki turvaa jatkossakin rahoituksen loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten kuljetuksiin Korkeasaaren villieläinsairaalaan.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että eläinpelastusyksikön toimintaa ei ole missään vaiheessa lopetettu tai toimintaa ajettu alas. Edelleen lautakunta toteaa, että Helsingin kaupungin pelastuslaitos toimii nykyisin valtakunnallisen toimintamallin mukaisesti, keskittyen

pelastustoimen lakisääteisiin tehtäviin Hätäkeskuksen tekemän riskinarvion perusteella. Eläinpelastusyksikkö hälytetään tilanteisiin, joissa kohteena ovat koti- ja tuotantoeläimet sekä villieläimet, mikäli tilanne aiheuttaa vaaraa ihmiselle tai haittaa yhteiskunnan toimintaa. Lisäksi eläinpelastusyksikön puhelinalvelu on siirretty hoidettavaksi Korkeasaareen, jossa puheluihin vastaavat koulutetut eläintenhoitajat.

Taustaa

Eläinpelastusyksikkö on perustettu aikanaan Helsingin kaupungin pelastuslaitokselle varauduttaessa ensimmäiseen lintuinfluenssa-aaltoon. Perustamisen jälkeen yksikön toimintaa päätettiin laajentaa myös muiden eläinpelastustehtävien hoitamiseen. Samalla yksikön kuljettajan puhelimeen perustettiin neuvontapuhelin kaupunkilaisten käyttöön. Vuosien kuluessa toiminta laajeni ja syveni huomattavasti siitä, mitä alun perin oli suunniteltu ja resursoitu. Lisäksi puhelinalvelu osoittautui erittäin kuormittavaksi päivittäisten puheluiden määrän kasvaessa vuosittain. Annetun neuvonnan havaittiin myös edellyttävän perehtyneisyyttä villieläimiin. Eläinpelastusyksikköön ennen muutosta sijoitetulle resurssille on nykyisin kriittisempää tarvetta muissa toiminnoissa, jotka tukevat pelastuslaitoksen lakisääteisiä tehtäviä sekä pelastajien työturvallisuutta.

Toimintavalmiuden haasteet

Helsingin kaupunki ja väestö on kasvanut nopeasti sekä tiivistynyt ja muuttunut voimakkaasti. Osaltaan voimakkaan väestönkasvun ja rakentamisen takia Helsingin toimintavalmius ei ole pystynyt vastaamaan muuttuneisiin tarpeisiin ja pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on havaittu pitkäaikaisia puutteita. Helsingin kaupungin pelastuslaitos on pyrkinyt vastaamaan toimintavalmiuden haasteisiin muun muassa rakentamalla uusia pelastusasemia ja kehittämällä toimintaansa kompleksisessa muuttuvassa kaupunkiympäristössä. Tämä on tarkoittanut lisääntyvää henkilöstötarvetta samaan aikaan, kun Suomessa on valtakunnallinen pula pelastajista. Resursseja on kohdistettu vahvasti lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.

Lainsäädäntö

Hyvinvointialueuudistuksen myötä pelastustoimen palvelujen rahoitus on siirtynyt vuoden 2023 alusta valtiolle, ja sen myötä rahoitus kohdistuu vain lakisääteisiin tehtäviin. Lisäksi vuoden 2024 aikana Helsingin kaupungin pelastuslaitokselle on kohdistettu uusia lakisääteisiä tehtäviä, mikä aiheuttaa uusia haasteita jo ennestään vaikeassa henkilöstön saatavuustilanteessa.

30.09.2024

Asia/8

Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) määrittää eläinsuojeluviranomaisiksi Ruokaviraston, aluehallintoviraston, Tullin, kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan sekä poliisin. Lisäksi laki velvoittaa jokaista auttamaan sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä tai huolehtimaan, että se saa asianmukaista hoitoa.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Edellä mainituista seikoista johtuen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, ettei Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ei mahdollisuutta jatkaa eläinpelastusyksikön toimintaa sellaisenaan, kuten se on aiemmin ollut. Samalla lautakunta toteaa, ettei Helsingin kaupungin pelastuslaitos ole lopettamassa yksikön toimintaa, vaan se on siirtynyt valtakunnalliseen toimintamalliin ja toimintaa on pyritty ohjaamaan lain tarkoittamaan suuntaan.

Eläinpelastusyksikkö hälytetään Hätäkeskuksen kautta tilanteisiin, joissa kohteena ovat koti- ja tuotantoeläimet sekä villieläimet, mikäli tilanne aiheuttaa vaaraa ihmiselle tai haittaa yhteiskunnan toimintaa.

Toimintamallin muutoksella turvataan lakisääteisten tehtävien hoitaminen ja palvelujen alueellinen yhdenvertaisuus sekä kaupunkilaisten tasapuolinen kohtelu.

Vaikutusten arviointi

Valtioneuvoston vahvistaman pelastustoimen valtakunnallisen strategisen tavoitteen mukaan, pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos keskittyy pelastustoimen lakisääteisten palvelujen hoitamiseen sekä kiireellisen ensihoitopalvelun tuottamiseen. Toiminnanmuutoksella on pyritty turvaamaan lakisääteisten tehtävien hoitaminen.

Näin turvataan myös ihmisten tasapuolinen kohtelu ja palvelun yhdenvertainen saatavuus sekä alueellisesti että valtakunnallisesti, millä voi olla positiivisia vaikutuksia kaupunkilaisen kokemaan turvallisuuden tunteeseen ja tätä kautta kaupunkilaisen hyvinvointiin."

03.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Jari Korkiamäki, pelastuspäällikkö, puhelin: 09 310 30060

30.09.2024

Asia/8

---

jari.korkiamaki(a)hel.fi
Marko Rostedt, pelastusjohtaja, puhelin: 310 30100
marko.rostedt(a)hel.fi
Jani Pitkänen, pelastuskomentaja, puhelin: 09 310 30000
jani.pitkanen(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/9

9

Kaupunginvaltuuston 28.8.2024 149 § tekemän päätöksen täytäntöönpano: Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää kehottaa kaikkia kaupungin lauta- ja johtokuntia sekä toimialoja ja liikelaitoksia noudattamaan kaupunginvaltuuston 28.8.2024 hyväksymää Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaa 2024 (AM-ohjelma 2024).

Samalla kaupunginhallitus kehottaa seuraavaa:

Kaupunginkanslia huolehtii AM-ohjelman 2024 toimeenpanosta ja vuotuisen seurannan laatimisesta kaupunginvaltuustolle. Kaupunginkanslia kehittää AM-ohjelman vaikutustenarviointia ja seurantaa.

Kaupunginkanslia ylläpitää asuntotuotannon ohjelmoinnin tilannekuvaa yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa varmistuen, että mm. tuotantotavoite ja hallinta- ja rahoitusmuototavoitteet ovat mahdollisia toteuttaa ohjelman mukaisesti. Kaupunkiympäristön toimiala ja kaupunginkanslia jatkavat yhteistyössä asuntorakentamisen sujuvoittamistyötä sekä edistävät omistusasuntotuotannon toteutusmahdollisuuksia erityisesti esikaupunkialueilla.

Kaupunginkanslia koordinoi aluerakentamiskohteiden etenemistä tavoitteiden mukaisesti sekä varmistaa täydennysrakentamisen sujuvan etenemisen. Kaupunginkanslia huolehtii hallinta- ja rahoitusmuotojakauman sekä asuntokokojakauman alueellisen tasapainon arvioinnista asemakaavoituksen, tontinluovutuksen ja maankäyttösopimusten valmistelun tueksi. Hallinta- ja rahoitusmuototavoitteen toteutuminen varmistetaan tontinluovutuksen ja maankäyttösopimusten yhteydessä. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii huoneistotyyppijakauman ohjauksen toteutumisesta tavoitteen mukaisesti tontinluovutuksissa ja asemakaavoissa, ja aloittaa tontinluovutuksen myös niin sanottuun laatuohjattuun perheasuntotuotantoon.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii kaavoitustavoitteiden toteutumisesta ja riittävästä tonttitarjonnasta. Kaupunkiympäristön toimiala varmistaa, että asemakaavoitus tukee asuntotuotannon kohtuullisen hintaisena pysymisen mahdollisuuksia kaikissa hallintamuodoissa sekä mahdollistaa omalta osaltaan erityisesti ARA-vuokratuotantotavoitteen toteuttamisedellytykset. Kaupunginkanslia yhdessä kaupunkiympäris-

tön toimialan kanssa selvittää uudella AM-ohjelmakaudella ARA-tuotannon kokonaisuutta; sen toteutusedellytysten esteitä sekä tarvittavia toimenpiteitä kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi pitkällä aikavälillä.

Kaupunginkanslia jatkaa yhdessä toimialojen kanssa aktiivista edunvalvontaa valtion suuntaan muun muassa välimallin asumisvaihtoehtojen kehittämiseksi, seuraa toimintaympäristön muutoksia sekä valmistautuu reagoimaan niihin nopeasti. Tavoitteena on varmistaa jatkossakin sekoittunut ja monipuolinen asuntokanta sekä kohtuuhintaisen asumisen saatavuus. Kaupunginkanslia jatkaa yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa Vuokralla omaksi -mallin käytännön toteuttamista mahdollisimman nopealla aikataululla.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala yhteistyössä kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa huolehtii erityisryhmien asumisen turvaamisesta. Kaupunginkanslia, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala ja kaupunkiympäristön toimiala kehittävät AM-ohjelmakauden aikana erityisasumisen tilahankkeiden prosesseja erityisesti ikääntyneiden asumisen osalta. Kaikkien erityisryhmien osalta varmistetaan, että hankkeet etenevät ja toteutuvat määrätietoisesti.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala yhdessä kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa jatkavat määrätietoisesti työtä asunnottomuuden vähentämiseksi ja turvaavat asumisneuvonnan vähintään nykyisessä laajuudessaan.

Kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala varmistavat asuntotuotannon laadun muun muassa alueryhmä- ja rakennusvalvontavaiheessa. Kaupunkiympäristön toimiala yhdessä kaupunginkanslian edistävät pientaloasumisen mahdollisuuksia erityisesti täydennysrakentamisen keinoin. Kaupunkiympäristön toimiala kiirehtii Östersundomin osayleiskaavaa edeltävää, pientaloihin perustuvaa täydennysrakentamista sekä kaavoittaa pienimittakaavaista rakentamista kohdekohtaisesti asumismuotojen monipuolistamiseksi.

Kaupunginkanslia vastaa kaupunkiudistuksen kokonaiskoordinaatiosta ja seurannasta. Kaupunginkanslia seuraa segregatiokehitystä koko kaupungin tasolla. Kaupunginkanslia yhdessä kaikkien toimialojen kanssa huolehtii riittävästä investointitasosta sekä muusta resurssoinnista kaupunkiudistusalueiden kärkihankkeiden toteuttamiseksi sekä halutun muutoksen aikaansaamiseksi. Lisäksi kaupunginkanslia ja kaikki toimialat huolehtivat kaupunkiudistusalueilla hyväksi havaittujen toimintamallien hyödyntämisessä myös muilla alueilla. Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimiala varmistavat edellytykset 25 % asuntokannan lisäykseen alueille vuoteen 2035 mennessä. Työssä

huomioidaan viheralueiden laatu ja saavutettavuus sekä hallintamuotojakauman tasapainottaminen. Erityisesti panostetaan houkuttelevan omistusasumisen toteutumiseen muun muassa toteuttamalla hintakilpailuja, myymällä tontteja sekä kaavoittamalla myös pienimittakaavaisempaa asuntotuotantoa.

Esittelijän perustelut

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma (AM-ohjelma) laaditaan valtuustokausittain ja sen hyväksyy kaupunginvaltuusto. Ohjelman hyväksymisen jälkeen kaupunginhallitus tekee ohjelman toimeenpanoa koskevan täytäntöönpanopäätöksen. Täytäntöönpanopäätöksessä yksilöidään kunkin toimialan vastuut ja mahdolliset tarkemmat aikataulut ohjelman toimenpiteille. Ohjelman toimeenpanoa ja tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain ja kaupunginvaltuustolle tuodaan tiedoksi seurantaraportti. AM-ohjelman valmistelusta, toimeenpanon koordinoinnista ja ohjelman toteutumisen seurannasta vastaa kaupunginkanslian asumisen yksikkö.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt AM-ohjelman 28.8.2024 § 149. AM-ohjelma sisältää asumisen ja siihen liittyvän maankäytön vision ja tätä toteuttavat neljä tavoitetta, jotka ovat sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, laadukas ja vetovoimainen asuminen, asuinalueiden kehittäminen ja kaupunkiuudistus sekä riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu. Tavoitteiden toteuttamiseksi ohjelma pitää sisällään yhteensä 38 toimenpidettä.

AM-ohjelmassa todetaan, että ohjelmaa toteutetaan kaupunginhallituksen hyväksymän täytäntöönpanopäätöksen mukaisesti. Toimialojen vastuut AM-ohjelman toimeenpanosta määritellään täytäntöönpanopäätöksessä. Päätöksessä on kuvattu AM-ohjelman tavoitteiden onnistumisen kannalta keskeiset toimet ja vastuutahot. Lisäksi liitteenä on toimenpidetaulukko, jossa on listattu kaikkien ohjelman toimenpiteiden vastuutahot ja mahdollinen tarkempi aikataulu. Liitetaulukko toimii myös AM-ohjelman seurannan välineenä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Toimenpidetaulukko

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

30.09.2024

Asia/9

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 28.08.2024 § 149

Kaupunginhallitus 17.06.2024 § 387

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 368

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 319

Kaupunkiympäristölautakunta 14.05.2024 § 276

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2024 § 258

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2024 § 226

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.04.2024 § 88

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 23.04.2024 § 79

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 09.04.2024 § 47

10

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi asuntosäästöjärjestelmästä sekä siihen liittyviksi laeiksi

HEL 2024-001821 T 03 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa ympäristöministeriölle seuraavan lausunnon:

Helsingissä asuntojen hintataso on korkeampi kuin muualla maassa. Asuntojen hinnat ovat nousseet tasaisesti 2010-luvun alusta lähtien muutamaa lyhyttä taantumaa lukuun ottamatta. Osin korkeasta hintatasosta johtuen myös ensiasunnon ostajien keski-ikä on Helsingissä suhteellisen korkea ja vasta noin 40 ikävuoden kohdalla omistusasunnossa asuvien osuus ylittää vuokralla asuvien osuuden. Eniten vuokralla asuminen on yleistynyt viime vuosina alle 35-vuotiaiden ja yksinasuvien kohdalla.

ASP-järjestelmään on viime aikoina tehty joitakin yksittäisiä muutoksia. ASP-lainansaajan ikärajaa nostettiin 39 ikävuodesta 44 ikävuoteen vuoden 2023 alusta ja ASP-lainojen enimmäismääriä korotettiin huhtikuusta 2024 alkaen. Helsingissä ASP-lainan enimmäismäärä nousi 7 prosenttia, 215 000 eurosta 230 000 euroon lainansaajia ollessa yksi. Molemmat muutokset ovat Helsingin näkökulmasta erittäin myönteisiä ja oikeansuuntaisia.

Asuinalueiden tasapainoisen kehittymisen ja segregaaation hillinnän näkökulmasta omistusasumisen turvaaminen eri helsinkiläisillä asuinalueilla on tärkeää. Siksi eri keinot, joilla voidaan tukea omistusasumiseen siirtymistä, vaikuttavat välillisesti myös omistusasumisen kysyntään ja sitä kautta asuinalueiden monipuolisuuteen ja elinvoimaan. Ylipäätään se, että helsinkiläisillä on asumisessaan vaihtoehtoja ja mahdollisuus myös omistusasumiseen, on asuntopoliittisesti tärkeää.

Edellä mainituista syistä kaikki toimet, jotka tukevat omistusasuntoon pääsyä Helsingissä, ovat arvokkaita. ASP-järjestelmän kehittäminen entistä kannustavammaksi ja joustavammaksi asukkaan näkökulmasta on tärkeää ja siksi käsillä oleva säädösvalmisteluhanke on Helsingin kaupungin näkökulmasta erittäin myönteinen.

Helsingin kaupungin näkemys luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Osa ASP-lainsäädännöstä on 40 vuoden takaa. Lakeihin on vuosien varrella tehty lukuisia muutoksia, mutta kokonaisuutta ei ole arvioitu, eivätkä lait ole kieleltään ja lakiteknisesti nykyisten ohjeiden mukaisia.

Onkin tärkeää, että ASP-säännökset on koottu nyt yhteen lakiin ja yhteen asetukseen. Valtiontakauksesta muuhun kuin ensiasuntoon säädetään edelleen omassa laissaan. Se, että uuden lain soveltamisesta säädetään kattavasti siirtymäsäännöksin, on tärkeää paitsi pankkien myös asuntosäästäjien kannalta. Ylipäätään ASP-järjestelmästä ja tulevista muutoksista viestiminen on tärkeää, jotta järjestelmän tunnettuus lisääntyisi, ja tieto järjestelmästä tavoittaisi eri väestöryhmiä, myös vieraskielisiä.

Helsingin kaupunki toteaa yleisesti, että nyt esitetyt muutokset lisäävät kaivattua joustoa järjestelmään ja helpottavat asuntosäästämistä. Valmistelussa on myös hyvin tasapainoiltu sen kanssa, että samalla kun joustoa lisätään, ei kotitalouksien velkataakka nouse liian korkeaksi ja riskejä hallitaan.

Helsingin kaupunki piti aiemmassa lausunnossaan nykyisiä asuntosäästämisen ikärajoja, 15-44-vuotta, tarkoituksenmukaisina. Asuntosäästämisen 15 vuoden alaikärajasta ehdotetaan nyt kuitenkin luovuttavan. Kaupunki pitää hyvänä, että alaikäisten eli alle 18-vuotiaiden talletusten tulisi olla varoja, jotka on ansaittu omalla työllä. Tämä ei eriarvoista asuntosäästäjiä liikaa, koska vanhempien varallisuuden merkitys ei korostu.

Helsingin kaupungin näkökulmasta valmistelun aikana tutkittu oma-säästöosuuden laskeminen 10 prosentista 5 prosenttiin olisi ollut tarkoituksenmukaista, sillä se olisi madaltanut kynnystä omistusasumiseen pääsyyn ja vähentänyt nuorten eriarvoisuutta asuntomarkkinoilla. Omasäästöosuuden pysyessä edelleen 10 prosentissa, on nuoren usein valittava joko maksullinen tai vanhemmilta saatu vakuus kattamaan omasäästöosuutta. Toisaalta omasäästöosuuden säilyminen 10 prosentissa pienentää lainansaajan velanhoitorasitusta sekä kuukausittain että koko laina-ajalla, mitä voi pitää myönteisenä.

ASP-säästämisen yhdistämistä osake- tai rahastosäästämiseen tutkittiin säädösvalmistelun aikana ja Helsingin kaupunki piti aiemmassa lausunnossaan tärkeänä, että asiaa selvitetään huolellisesti sekä kannustevaikutusten että toisaalta myös asuntosäästäjien yhdenvertaisuuden kannalta. Kaupunki pitää hyvänä, että asiaa huolella selvitetiin ja sen tuloksena ASP-säästämistä ei esitetä yhdistettävän osake- tai rahastosäästämiseen. Selvitysten mukaan osakesäästäminen soveltuisi erityisen huonosti säästämiseen ensiasuntoa varten mm. siksi, että osakesäästämiseen liittyy aina riskejä ja sopivan asunnon tullessa kohdalle ensiasunnon ostajan asuntosäästöt voivat olla ainoa asuntoon käytettävä oma varallisuus.

Se, että säästäminen olisi esityksen mukaisesti mahdollista jatkossa pienemmissä erissä kuukausittain vuosineljänneksittäin säästämisen sijaan, on edelleen Helsingin kaupungin mielestä tarkoituksenmukainen muutos ja helpottaa asuntosäästämistä. Muutos vastaa myös paremmin kotitalouksien kuukausittaisia tuloja ja menoja. Laina-aikana myönnettävien lyhennysvapaiden keston lisääminen enintään kahdesta vuodesta neljään vuoteen on myös kannatettava muutos ja lisää joustoa pitkän laina-ajan aikana asuntosäästäjien elämäntilanteiden muuttuessa. Enimmäislaina-ajan säilyttäminen 25 vuodessa esimerkiksi 30 vuoden sijaan on esityksessä hyvin perusteltu.

Helsingin kaupunki pitää järjestelmän selkeyden vuoksi hyvänä, että lainan alueellisia enimmäismääriä yhtenäistetään. Alueellisista enimmäismääristä luopuminen yksinkertaistaa asuntosäästöjärjestelmää lainansaajan näkökulmasta etsittäessä asuntoa yhtä kaupunkia laajemmalla alueella. Muutos on kuitenkin Helsingistä asuntoa etsivän näkökulmasta eriarvoistava, sillä jatkossa kalliin hintatason Helsingissä asukas saa korkotuen suhteellisesti pienempään osuuteen tarvittavasta asuntolainasta kuin muissa kunnissa. Muutos ei täten helpota ensiasunnon hankintaa Helsingissä. Tämän vuoksi Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että säädösvalmistelun yhteydessä vielä uudelleen arvioidaan Helsingin erityisen korkean hintatason huomioiminen enimmäismäärien määrittelyssä. Lainan enimmäismääriä on myös tärkeää tarkistaa jatkossa säännöllisesti, jotta ne seuraavat Helsingin asuntojen hintakehitystä.

Helsingin kaupunki piti aiemmassa lausunnossaan tärkeänä, että korkotukiaikana asunnon pitäisi olla pääsääntöisesti lainansaajan omassa käytössä. Järjestelmä on kehitetty vastaamaan nimenomaan omaan asumiseen tarkoitettun asunnon hankintaan liittyviin haasteisiin, eikä esimerkiksi mahdollistamaan sijoitustoimintaa. Kaupunki pitää näin ollen hyvänä, että esityksessä rajataan asunnon käyttöä edelleen muuhun kuin omaan asumiskäyttöön. Laina-aikana asuntoa voi kuitenkin vuokrata, pitää tyhjiillään tai muuten muussa kuin lainansaajan omassa vakinaisessa asuinkäytössä yhteensä enintään kahden vuoden ajan.

Esittelijän perustelut

Ympäristöministeriö pyytää 11.10.2024 mennessä kaupungin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi asuntosäästöjärjestelmästä sekä siihen liittyviksi laeiksi. Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelussa. Lausuntopyyntö on liitteenä 1 ja luonnos hallituksen esitykseksi liitteenä 2.

ASP-järjestelmän on tarkoitus kannustaa säästämiseen ja helpottaa ensiasunnon ostoa. ASP-järjestelmän kehittämistarpeet liittyvät nime-

nomaan lainsäädäntöön. Samalla kun ASP-säästäminen on erittäin suosittua, sitä koskeva lainsäädäntö on vaikeaselkoinen ja osin vanhentunut. Käynnissä olevassa säädösvalmisteluhankkeessa on selvitetty ASP-järjestelmän ja omistusasuntolainojen valtioneuvoston lainsäädännön kehittämistarpeet ja valmisteltu esitysluonnos uudeksi lainsäädännöksi. Säädösvalmisteluhankkeen taustalla on hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan asuntorahoituksen riittävää tarjontaa edistetään ja mahdollisuus ensiasunnon hankkimiseen turvataan ASP-järjestelmää kehittämällä. Valmistelu on alkanut yhteistyössä Valtiohallituksen kanssa syksyllä 2023. Ehdotettavat muutokset pohjautuvat ASP-lainsäädännön kehittämisen suuntaviivamuistioon, joka oli lausuntokierroksella helmikuussa 2024. Myös Helsingin kaupunki lausui asiasta. Säädösuutostarpeista on kuultu lisäksi pankkeja, ensiasunnon ostajia ja asuntosäästäjiä kevään 2024 aikana. Lainsäädännön uudistuksella pyritään mm. siihen, että järjestelmä olisi asuntosäästäjille aiempaa ymmärrettävämpi ja luottolaitosten näkökulmasta yksinkertaisempi soveltaa. Lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta alkaen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.8.2024, fi
- 2 Lausuntopyyntö 19.8.2024, liite, esitysluonnos, fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 08.03.2024 § 36

HEL 2024-001821 T 03 00 00

Päätös

Helsingin kaupunki antaa ympäristöministeriölle seuraavan lausunnon ASP-lainsäädännön kehittämisen suuntaviivoista.

Päätöksen perustelut

ASP-lainsäädännön kehittämisen lähtökohdat

Hallitusohjelman mukaan hallitus rakentaa yhteiskuntaa, jossa suomalaisilla on työllään ja säästämisellään mahdollisuus hankkia omistusasunto. Asuntorahoituksen riittävää tarjontaa edistetään ja mahdollisuus ensiasunnon hankkimiseen turvataan ASP-järjestelmää kehittämällä. ASP-järjestelmän kehittämistarpeet liittyvät lainsäädäntöön. Samalla kun ASP-säästäminen on erittäin suosittua, sitä koskeva lainsäädäntö on vaikeaselkoinen ja osin vanhentunut. Säädosvalmisteluhankkeessa selvitetään ASP-lainsäädännön kehittämistarpeet ja valmistellaan esitys uudeksi lainsäädännöksi. ASP-järjestelmän peruselementit säilyvät ennallaan, mutta lainsäädäntö uudistuu. Valmistelu on alkanut yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa vuoden 2023 lopussa. Valmistelussa pohditaan laajasti muutoksia, jotka koskevat seuraavia kokonaisuuksia:

- yksi laki, yksi asetus ja selkeä lakikieli
- asuntosäästäminen
- lainan myöntäminen
- valtiontakaus
- muutokset laina-aikana

Valmistelun tavoitteena on joustavampi ja selkeämpi lainsäädäntö. ASP-järjestelmän on tarkoitus kannustaa säästämiseen ja helpottaa ensimmäisen asunnon ostoa. Käytännössä ASP-laina on kuitenkin monin tavoin jäykempi kuin niin sanottu tavallinen asuntolaina, mikä on sekä asunnonostajan että pankin näkökulmasta ongelmallista. Selkeämpi lainsäädäntö palvelee sekä omistusasumista harkitsevia, asuntosäästäjiä että heille asuntolainoja myöntäviä pankkeja.

Helsingin kaupungin näkemys ASP-järjestelmästä

Helsingissä asuntojen hintataso on korkeampi kuin muualla maassa. Asuntojen hinnat ovat nousseet tasaisesti 2010-luvun alusta lähtien finanssikriisin aiheuttaman hetkellisen hintojennousun tasaantumisen jälkeen. Osin korkeasta hintatasosta johtuen myös ensiasunnon ostajien keski-ikä on Helsingissä suhteellisen korkea ja vasta noin 40 ikävuoden kohdalla omistusasunnossa asuvien osuus ylittää vuokralla asuvien osuuden. Eniten vuokralla asuminen on yleistynyt Helsingissä alle 35-vuotiaiden kohdalla. Tämä kertoo osaltaan omistusasumiseen siirtymisen viivästymisestä.

ASP-järjestelmään on viime aikoina tehty joitakin yksittäisiä muutoksia. ASP-lainansaajan ikäraja nostettiin 39 ikävuodesta 44 ikävuoteen vuoden 2023 alusta ja ASP-lainojen enimmäismääriä ollaan korottamassa huhtikuusta 2024 alkaen. Helsingissä ASP-lainan enimmäismäärä nousee 7 prosenttia, 215 000 eurosta 230 000 euroon. Molemmat muutokset ovat Helsingin näkökulmasta erittäin myönteisiä ja oikeasuuntaisia.

Asuinalueiden tasapainoisen kehittymisen ja segregaaation hillinnän näkökulmasta omistusasumisen turvaaminen eri helsinkiläisillä asuinalueilla on tärkeää. Siksi eri keinot, joilla voidaan tukea omistusasumiseen siirtymistä, vaikuttavat välillisesti myös omistusasumisen kysyntään ja sitä kautta asuinalueiden monipuolisuuteen ja elinvoimaan. Ylipäätään se, että helsinkiläisillä on asumisessaan vaihtoehtoja ja mahdollisuus myös omistusasumiseen, on asuntopoliittisesti tärkeää.

Edellä mainituista syistä kaikki toimet, jotka tukevat omistusasuntoon pääsyä Helsingissä, ovat arvokkaita. ASP-järjestelmän kehittäminen entistä kannustavammaksi ja joustavammaksi asukkaan näkökulmasta on tärkeää ja siksi käsillä oleva säädösvalmisteluhanke on Helsingin kaupungin näkökulmasta erittäin kannatettava.

Helsingin kaupungin näkemys suuntaviivamuistiossa esitetyistä ehdotuksista

Osa ASP-lainsäädännöstä on 40 vuoden takaa. Lakeihin on vuosien varrella tehty lukuisia muutoksia, mutta kokonaisuutta ei ole arvioitu, eivätkä lait ole kieleltään ja lakiteknisesti nykyisten ohjeiden mukaisia. Muistiossa luetellut keinot, joilla lainsäädäntöä voitaisiin selkeyttää, ovat kaikki erittäin kannatettavia. On tärkeää, että ASP-säännökset kootaan yhteen lakiin ja yhteen asetukseen. Valtiontakauksesta muuhun kuin ensiasuntoon voidaan säätää edelleen omassa laissaan. Se, että uuden lain soveltamisesta säädetään kattavasti siirtymäsäännöksin, on tärkeää paitsi pankkien myös asuntosäästäjien kannalta. Ylipäätään ASP-järjestelmästä ja tulevista muutoksista viestiminen on tärkeää, jotta järjestelmän tunnettuus lisääntyisi, ja tieto järjestelmästä tavoitaisi eri väestöryhmiä, myös vieraskielisiä.

ASP-järjestelmän keskeinen tavoite on pitkäjänteiseen säästämiseen kannustaminen. Hallitusohjelmassa on kirjaus alaikärajan poistosta. Omasäästöosuutta on toivottu laskettavan viiteen prosenttiin asunnon ostohinnasta, mikä vaikuttaisi myös vähimmäissäästöaikaan ja toisi ASP-järjestelmää lähemmäs ns. tavallista asuntolainaa. Lisäksi on ehdotettu, että ASP-säästämisen voisi yhdistää osake- tai rahastosäästämiseen. Helsingin kaupunki pitää nykyisiä ikärajoja, 15-44-vuotta, tarkoituksenmukaisina. Alaikärajan poistaminen voisi eriarvoistaa asuntosäästäjiä vanhempien varallisuuden merkityksen korostuessa. Käy-

tännössä asuntosäästäjä olisi alle 15-vuotiaan lapsen vanhempi, ei lapsi tai nuori itse. Omasäästöosuuden laskeminen 10 prosentista 5 prosenttiin on sen sijaan tarkoituksenmukaista, sillä se madaltaa kynnystä omistusasumiseen pääsyyn ja vähentää nuorten eriarvoisuutta asuntomarkkinoilla. Omasäästöosuuden ollessa nykyinen 10 prosenttia, on nuoren usein valittava joko maksullinen tai vanhemmilta saatu vakuus kattamaan omasäästöosuutta. ASP-säästämisen yhdistäminen osake- tai rahastosäästämiseen on selvitettävä huolellisesti ja kuvattava mallin eri puolet mm. mahdollisten säästämisen kannustevaikutusten lisäksi säästäjien sosio-ekonomisen taustan kuin järjestelmän tuottaman yhdenvertaisuuden kannalta. Se, että säästäminen olisi mahdollista pienemmissä erissä kuukausittain vuosineljänneksittäin säästämisen sijaan, voi olla tarkoituksenmukainen muutos, ja helpottaa asuntosäästämistä.

Asunnon ostohetki ja lainan myöntäminen on asuntosäästäjän näkökulmasta ja asuntosäästöjärjestelmän kannalta keskeinen vaihe. Osa ASP-säästäjistä päätyy tällä hetkellä nostamaan tavallisen asuntolainan ASP-lainaan liittyvien rajoitusten vuoksi. Lainan alueelliset enimmäismäärät aiheuttavat tulkintakysymyksiä esimerkiksi silloin, kun ostetaan seuraava asunto eri alueelta yhdessä puolison kanssa. Enimmäislaina-aika puolestaan vaikuttaa esimerkiksi siihen, millainen lyhennystapa lainaan voidaan valita. Lainan myöntämiseen liittyvät muutosesitykset vaikuttavat kaikki Helsingin kaupungin näkökulmasta tarkoituksenmukaisilta, sillä ne lisäävät kaivattua joustoa järjestelmään. Helsingin kaupunki katsoo, että voisi olla tarkoituksenmukaista yhdistää alueita koskemaan esimerkiksi työssäkäyntialueita, mikä toisi joustoa elämäntilanteen muuttuessa. Lainan enimmäismääriä voisi olla tarkoituksenmukaista nostaa edelleen tai poistaa ne kokonaan. Tai vaihtoehtoisesti asunnon hinnalle ei tarvitsisi olla ylärajaa, mutta vain tiettyyn määrään asti saisi korkotuen. Tämänkaltaiset muutokset helpottaisivat asuntosäästämistä korkean asuntojen hintatason alueilla kuten Helsingissä. Myös sen tarkastelu, voisiko lainan nostaa myös tavallisena asuntolainana, johon voi saada korkosuojan tai muun tuotteen, on kannatettavaa tutkia, samoin lainan joustavampaa enimmäisaikaa (esimerkiksi 25 vuotta myöntämishetkellä). Järjestelmän kehittämisessä on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää huomioida myös, että kotitalouksien velka- taakka ei nouse liian korkeaksi ja riskejä hallitaan, etenkin korkean hintatason Helsingissä.

ASP-järjestelmän käyttökelpoisuuteen vaikuttaa myös se, kuinka hyvin se vastaa ensiasunnonostajan tarpeisiin laina-aikana. Tällä hetkellä osa rajoituksista voi tulla lainansaajalle yllätyksenä tai johtaa siihen, että laina on muutettava tavalliseksi asuntolainaksi. On todennäköistä, että 25 vuoden laina-aikana ehtii tapahtua monia muutoksia, joihin ASP-järjestelmässä voisi olla nykyistä joustavammat ja selkeämmät

säännökset. Helsingin kaupunki katsoo, että kaikki muutokset, jotka koskevat järjestelmän joustavuutta laina-aikana, ovat tervetulleita. Ai-noastaan muutosehdotuksiin, jotka koskevat asunnon käyttöä muuhun kuin omana asuntona, on syytä suhtautua varauksella. Järjestelmä on kehitetty vastaamaan nimenomaan omaan asumiseen tarkoitettun asunnon hankintaan liittyviin haasteisiin, jolloin on tarkoituksenmukais-ta rajata asunnon käyttöä mahdollisimman paljon omaan asumiskäyt-töön, jotta järjestelmä tukisi mahdollisimman hyvin sen alkuperäistä tarkoitusta - pääsyä ensimmäiseen omaan asuntoon.

Lopuksi Helsingin kaupunki huomauttaa, että annettu lausuntoaika (1 kuukausi) on kaupungin valmistelu- ja päätöksentekoprosessiin nähden liian lyhyt.

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

11

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin suojeluesityksestä (Nordenskiöldinkatu 12)

Pöydälle 23.09.2024

HEL 2024-007003 T 10 03 10

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon Docomomo Suomi Finland ry:n tekemästä suojeluesityksestä otsikkoasiassa:

Rakennus sijaitsee osoitteessa Nordenskiöldinkatu 12 tontilla, joka rajautuu Messeniuksenkatuun, Minna Canthin katuun ja Nordenskiöldinkatuun. Rakennus sijaitsee Kirjailijanpuiston itäpäädyssä, Lastenlinna vastinparinaan puistoakselin toisessa päädyssä.

Helsingin yleiskaavassa tontti kuuluu Kantakaupungin C2-alueeseen, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikunta-palvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Osana Taka-Töölön kerrostaloalueen RKY-aluetta sitä koskevat myös yleiskaavan teemakartan Kulttuuriympäristöt ja pääkartan merkinnät, jotka osoittavat valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristökohteet. Tontin eteläosaa sivuaa raideliikenteen runkoyhteysvaraus, joka voidaan toteuttaa metro- tai pikaraitiotieyhteytenä. Varauksen sijainti on ohjeellinen. Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa tontti kuuluu keskustan maanalaiseen kehittämiskohdealueeseen ja sitä sivuaa merkintä "Ohjeelliset suunnitellut liikennetunnelit".

Voimassa oleva asemakaava numero 7995 on vahvistettu vuonna 1982. Kortteli kuuluu asemakaavassa hallinto- ja viristorakennusten korttelialueeseen. Asemakaava on niin kutsuttu kaksitasoinen asemakaava, joka sallii muun muassa rakennusalaista, rakennusoikeudesta, enimmäiskorkeuksista ja autopaikkojen vähimmäismäärästä poikkeamisen olemassa olevassa rakennuksessa silloin, kun ennen 11.10.1961 rakennusluvan saanutta rakennusta korjataan uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla.

Rakennusta ei ole suojeltu nykyisessä asemakaavassa. Alueella on viireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamistyö, jonka tavoitteena on päivittää ja yhdenmukaistaa osin vanhentuneet asemakaavat. Asemakaavatyön keskeisimpänä tavoitteena on turvata sekä kaupunkikuvallisten kokonaisuuksien että yksittäisten kohteiden tärkeiden arvojen säilyminen ja samalla varmistaa yleiskaavan mukainen kehitys. Ra-

kennussuojeluesitys on vireillä olevan asemakaavojen ajantasaistamishankkeen tavoitteiden mukainen, eikä siten haittaa kaavoitusta.

Kansaneläkelaitoksen toimitalo kuuluu Unescon maailmanperinnön kansalliseen aieluetteluun osana Aallon arkkitehtuuria edustavien 13 kohteen sarjaa, josta on tarkoitus tehdä esitys sen sisällyttämiseksi maailmanperintökohteiden luetteluun.

Kaupunginhallitus katsoo, että Kelan pääkonttorin rakennussuojelu lain nojalla turvaa rakennuksen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot. Samalla kaupunginhallitus pyytää, että valmistelutyössä ja suojelupäätöksessä huomioidaan 1.1.2025 voimaan tuleva rakentamislaki ja sen vaikutukset mm. korjaus- ja muutostöiden luvanvaraisuuteen ja suunnittelutehtävien vaativuuteen. Rakentamislaki muuttaa mm. lupakynnystä nykyiseen maankäyttö- ja rakennuslakiin verrattuna. Jatkossa rakentamislupa tarvitaan aina, kun korjataan tai muutetaan kaavan tai lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle (RL 42 §). Rakennuslupien kannalta on tärkeää, että suojelumääräykset ovat konkreettisia ja täsmällisiä. On tärkeää varmistaa Museoviraston kuuleminen kaikissa muutostöissä. Erityisesti sisätiloihin kohdistuvien suojelumääräysten tarkkuudessa tulee huomioida, että Museoviraston lausunnon mukaisesti rakennus- ja talotekniset sekä käyttötarkoituksen edellyttämät välttämättömät muutokset on sovitettava rakennuksen arkkitehtuuriin ja muihin ominaispiirteisiin. Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin yksi arvoista on, että se on säilynyt alkuperäisessä käytössä. Suojelun ei kuitenkaan pitäisi estää kiinteistön kehittämistä ja sen muuttamista soveltuvin osin asumiskäyttöön.

Kaupunginhallitus puoltaa Docomomo Suomi Finland ry:n rakennussuojeluesitystä ja Museoviraston esitystä suojelun kohdentamiseksi.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on pyytänyt kaupungin lausuntoa Docomomo Suomi Finland ry:n tekemän suojeluesityksen johdosta 30.9.2024 mennessä. Asiassa on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on saadun lausunnon mukainen. Kaupunginmuseolta ei ole pyydetty lausuntoa, sillä Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden välisen työnjaon mukaisesti Museovirasto valvoo valtion omistamien rakennusten suojelua sekä niiden korjauksia.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus.

30.09.2024

Asia/11

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.5.2024
- 2 Suojeluesitys 25.9.2020, Docomomo Suomi Finland ry
- 3 Lausuntopyyntö 14.5.2024, liite, lausunto 14.5.2024, museovirasto
- 4 Lausuntopyyntö 14.5.2024, liite, lausunto 9.10.2020, Alvar Aalto -säätiö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökes-
kus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.09.2024 § 581

HEL 2024-007003 T 10 03 10

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

23.09.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala 14.8.2024

HEL 2024-007003 T 10 03 10

Kaupunkiympäristön toimiala antaa lausunnon kaupunginhallitukselle ELY-keskuksen pyynnöstä koskien Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin rakennussuojeluesityksestä.

Suomen Docomomo Suomi Finland ry on tehnyt Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin suojeluesityksen rakennusperintölailla 25.9.2020. Uudenaan ELY-keskus pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa 30.9.2024 mennessä. Museovirasto on antanut erityisistunnossa 14.5.2024 ja Alvar Aalto-säätiö 9.10.2020 lausuntonsa Docomomon suojeluesitykseen.

Kaupunginympäristön toimiala puoltaa Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin suojelemista rakennusperinnön suojelemista annetuin lain (498/2010) nojalla.

Rakennus ja tontti sijaitsee osoitteessa Nordenskiöldinkatu 12. Tontti rajautuu Messeniuksenkatuun, Minna Canthin katuun ja Nordenskiöldinkatuun ja sijaitsee Kirjailijanpuiston itäpäädyssä, vastinparinaan Lastenlinna puistoakselin toisessa päässä. Alvar Aalto on suunnitellut Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin (1956) ja se on edelleen alkuperäisessä käytössään. Rakennus on säilynyt hyvin myös sisätiloiltaan.

Helsingin yleiskaavassa 2016 tontti kuuluu Kantakaupungin C2-alueeseen, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Osana Taka-Töölön kerrostaloalueen RKY-aluetta sitä koskevat myös yleiskaavan teemakartan Kulttuuriympäristöt ja pääkartan merkinnät, jotka osoittavat valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristökohdet. Tontin kaakkoisreuna rajautuu pääkatuun Nordenskiöldinkatuun. Tontin eteläosaa sivuaa raideliikenteen runkoyhteysvaraus, joka voidaan toteuttaa metro- tai pikaraitiotieyhteytenä. Varauksen sijainti on ohjeellinen. Helsingin maanlaisessa yleiskaavassa nro 12704 (tullut

voimaan 19.8.2021) tontti kuuluu keskustan maanalaisen kehittämisskohdealueeseen ja sitä sivuaa merkintä "Ohjeelliset suunnitellut liikennetunnelit".

Voimassa oleva asemakaava nro 7995 on vahvistettu vuonna 1982. Kortteli kuuluu asemakaavassa hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeseen. Rakennuksella on rakennusala, rakennusoikeus, kerroskorkeus ja julkisivun ja vesikaton leikkauskohdan enimmäiskorkeus. Osa ulkotilasta ja sisäpihasta on osoitettu istutettavaksi alueeksi. Tontille on sijoitettava omaan käyttöön tulevia autopaikkoja vähintään 1 autopaikka 500 m² kohti ja enintään 1 autopaikka 300 m² kohti. Lisäksi asemakaava on niin kutsuttu kaksitasoinen asemakaava, joka sallii muun muassa rakennusosalasta, rakennusoikeudesta, enimmäiskorkeuksista, autopaikkojen vähimmäismäärästä poikkeamisen olemassa olevassa rakennuksessa silloin, kun ennen 11.10.1961 rakennusluvan saanutta rakennusta korjataan uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla.

Rakennusta ei ole suojeltu nykyisessä asemakaavassa. Alueella on vireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamistyö, jonka tavoitteena on päivittää ja yhdenmukaistaa osin vanhentuneet asemakaavat. Asemakaavatyön keskeisimpinä tavoitteina on turvata sekä kaupunkikuvallisten kokonaisuuksien että yksittäisten kohteiden tärkeiden arvojen säilyminen ja samalla varmistaa yleiskaavan mukainen kehitys. Rakennussuojeluesitys on vireillä olevan kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamishankkeen tavoitteiden mukaista eikä siten haittaa kaavoitusta.

Kaupunkiympäristön toimiala katsoo, että Docomomo Suomi Finland ry:n suojeluesityksessään ja Museovirasto suojelulausunnossaan ovat esittäneet kattavat perustelut rakennuksen suojelemiseksi rakennusperintölain nojalla. Rakennussuojelu lain nojalla turvaa kohteen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot.

Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin rakennuksella on rakennusperintölain (489/2010) 2 §:n mukaista valtakunnallista merkitystä sekä keskeisiä sisätiloja ja kiinteää sisustusta, joiden yksityiskohtien säilymistä ei voida riittävällä tavalla varmistaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella asemakaavan suojelumerkinnällä.

Museoviraston ehdotuksessa suojelun kohdentamisesta ja määräyksistä on selkeästi ja perustellen eritelty rakennuksen korttelirajojen mukainen lähiympäristö, ulkoasu, rakennusrunko, keskeiset sisätilat ja tilakokonaisuudet ja niiden kiinteät ja irtaimet sisustukset ja ominaispiirteet. Lisäksi rakennuksessa on mahdollistettu myös mahdollisesti tulevaisuudessa kohdistuvat muutokset rakennuksen arkkitehtuuriin ja muihin ominaispiirteisiin soveltuvalla tavalla.

Kaupunkiympäristön toimiala pyytää, että valmistelutyössä ja suojelupäätöksessä huomioidaan 1.1.2025 voimaan tuleva rakentamislaki ja sen vaikutukset mm. korjaus- ja muutostöiden luvanvaraisuuteen ja suunnittelutehtävien vaativuuteen. Rakentamislaki muuttaa mm. lupakynnystä nykyiseen maankäyttö ja rakennuslakiin verrattuna. Jatkossa rakentamislupa tarvitaan aina, kun korjataan tai muutetaan kaavan tai lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle (RL 42 §). Rakennuslupien kannalta on tärkeää, että suojelumääräykset ovat konkreettisia ja täsmällisiä. Suojelumääräysten tarkkuus tulee harkita tarkkaan, jottei jouduta tilanteeseen, jossa suojelupäätöksessä erikseen mainitun pieneen yksityiskohdan muuttaminen johda rakentamislupamenettelyyn, jonka todellinen hyöty jää olemattomaksi. Tärkeää on varmistaa museoviraston kuuleminen kaikissa muutostöissä. Erityisesti sisätiloihin kohdistuvien suojelumääräysten tarkkuudessa tulee huomioida se, että rakennuksen on tulevaisuudessakin mahdollista palvella toimivana toimistotalona. Rakennuksen yksi arvoista on nimenomaan se, että se on säilynyt alkuperäisessä käytössä.

Kansaneläkelaitoksen toimitalo kuuluu Unescon maailmanperinnön kansalliseen aieluetteluun osana Aallon arkkitehtuuria edustavien 13 kohteen sarjaa, josta on tarkoitus tehdä esitys sen sisällyttämiseksi maailmanperintökohteiden luetteluun. Kaupunkiympäristön toimiala korostaa hyvän yhteistyön ja ennakoivan keskustelun merkitystä liittyen sekä rakennuksen ja sen lähiympäristön suojeluun, että maailmanperintöesityksen valmisteluun.

Edellä esitetyin perusteluin kaupunkiympäristön toimiala puoltaa Docomomon rakennussuojeluesitystä sekä Museoviraston esitystä suojelun kohdentamiseksi.

Lisätiedot

Thuy Pham-Linko, suunnittelija, puhelin: 09 310 37218
thuy.pham-linko(a)hel.fi
Jani Jansson, arkkitehti, puhelin: 09 310 52316
jani.jansson(a)hel.fi

12

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

HEL 2024-011485 T 00 01 06

Lausuntoehdotus

Kaupunginhallitus antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi:

Taustaa

Kulttuuripoliittinen selonteko on hallituksen eduskunnalle antama valtion kulttuuripolitiikan pitkän aikavälin strategia ja toimintasuunnitelma. Selonteko käsittelee kulttuurin perustan säilyttämistä, uudistumista ja elinvoimaisuutta sekä kulttuuri- ja luovien alojen toimintaedellytyksiä niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Selonteko koostuu selonteko-osiosta (s. 1–34), joka ilmentää hallituksen yhteistä tahotilaa, sekä liiteosasta (s. 35–72), joka on laaja nykytilanteen ja muutossuuntien kuvaus. Hallituksen tarkoituksena on antaa lopullinen selonteko eduskunnalle syysistuntokaudella 2024.

Selonteon esittämät toimenpiteet ovat luonteeltaan tavoitteellisia ja niiden halutaan auttavan hahmottamaan tulevaisuuden suuntaa ja mahdollistavan alan kehittymisen. Johdannossa korostetaan, että vaikka tämänhetkiset taloudelliset leikkaukset vaikuttavat koko kentän rakenteisiin ja toimintamahdollisuuksiin, selontekoa ei kannata laatia nykyisen epävarmuuden lähtökohdasta vaan ennemminkin linjata tulevaisuudelle parhaita kasvun vaihtoehtoja ja painopisteitä. Näin ajatellen selonteko on laatijoidensa mukaan onnistunut, jos se lisää parlamentaarista ja sektorirajat ylittävää yhteisymmärrystä siitä, millaista kulttuuria Suomeen halutaan rakentaa ja miksi se on meille tärkeää.

Selonteon mukaan ensisijaisten edellytysten tarjoajien - valtion, kuntien ja yksityisen sektorin - tulisi ottaa selonteko omakseen ja viedä sen ehdotuksia eteenpäin omassa toiminnassaan. Selonteko haluaa tarjota pirstoutunutta kulttuurialaa yhdistävän ja innostavan vision. Yksittäisenä asiakirjana selonteko ei vielä muuta mitään. Se tulee todeksi vasta, kun kaikki kulttuuripolitiikan laajaan kenttään kuuluvat ihmiset ja tahot toteuttavat sen tavoitteita yhdessä. Viime kädessä selonteon toimenpiteiden toteutuminen mittaa koko työn onnistumista.

Selonteon aikahorisontti ulottuu 2040-luvulle saakka hallituskausien ja lähivuosien budjetointien yli. Sen visio pohjaa neljään tavoitteeseen, jotka perustuvat arvioon todennäköisistä kehityskuluista, joilla on kes-

keinen merkitys kulttuuripolitiikan tulevaisuuteen. Tavoitteiden saavuttamiseksi on kuvattu tarvittavat yhteiset linjaukset ja toimenpiteet, joiden pohjana on puolestaan laaja tutkimus- ja tilastoaineisto, asiantuntijalausunnot, yleisökeskustelut ja kuulemisiin perustuva tilannekuva.

Tiivistelmä selonteon sisällöstä

Selonteon alussa määritellään, miten kulttuuri ja kulttuuripolitiikka siinä ymmärretään. Tavoitteena on

- taiteen ja kulttuurin luomiseen sekä niihin osallistumiseen perustuvan demokraattisen yhteiskunnan vahvistaminen sekä
- ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Selonteon mukaan onnistuessaan kulttuuripolitiikka maksimoi kulttuurin tuottaman arvon, joka ilmenee sivistyksenä ja henkisenä pääomana, luottamuksena ja vahvana demokratiana sekä hyvinvointina ja kestävä taloutena.

Selonteossa kuvataan kulttuurin arvoketjuun kuuluvaksi seuraavat kokonaisuudet: kulttuuriperintö ja tieto, luovuus ja tuotanto, tuotannon kehitys ja levitys, jakelu ja markkinointi, kulutus, käyttö ja osallistuminen, tulkinta ja arvostus.

Kulttuuripolitiikan arvoketju nähdään selonteon mukaan koostuvaksi politiikkatoimista, jotka kohdistuvat näihin kulttuurin arvoketjun eri kohtiin, ja jatkuvat aina kulttuurin yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Kulttuuripolitiikka pyrkii mahdollistamaan kulttuurin arvoketjun toiminnan tavalla, joka tuottaa mahdollisimman paljon yhteiskunnallista arvoa.

Selonteossa kuvaillaan edellisen jäsentelyn mukaan kulttuuripolitiikan nykytilanne tiivistetysti tunnuslukuineen.

Kulttuuripolitiikan tavoitetila eli visio 2040-luvulle

Selonteon vision mukaan 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokemana osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.

Selonteossa tunnistetaan kulttuuripolitiikan yhteys muihin politiikka-aloihin ja ehdotetaan yhteistä hallituskausien yli jatkuvaa poliittista linjaa kulttuurin asioiden edistämiseen.

Pitkän aikavälin kulttuuripolitiikka perustuu esityksen mukaan Suomessa seuraaviin neljään tavoitteeseen:

1. kulttuuri on muutosvoima: kulttuuri on merkittävin inhimillisen toiminnan muutosvoima, koska se määrittää miten suhtaudumme ympäröivään maailmaan ja sen muutoksiin
2. kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa: kulttuurin tekijät kehittävät Suomea sivistyneeksi ja kestäväksi yhteisöksi
3. kulttuuri on jokaisenoikeus: monimuotoinen ja saavutettava kulttuuri on jokaisenoikeus. Kulttuuri kuuluu kaikille riippumatta taustasta, kielestä, sijainnista, iästä tai taloudellisista resursseista
4. kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista: Suomen kansainvälinen vaikuttavuus syntyy valovoimaisen kulttuurin voimalla.

Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi

Nykytilan parantamiseksi ja vision tavoitteisiin pääsemiseksi kulttuurialalle halutaan muutosvoimaa, ja toimialan rakenteita ja rahoitusta pitää määräjain uudistaa. Tarvittavat toimenpiteet kohdistuvat kulttuurialaan, viranomaisiin ja niiden yhteistyöhön sekä politiikkatason toimintaan.

Aiemmista selonteista poiketen nyt valmistelussa olevassa selonteossa halutaan katsoa laajemmin ulospäin kulttuurisektorilta. Tätä tehtäisiin varmistamalla kulttuurin jokaisenoikeudet eri tahojen sitoutuneella yhteistyöllä siten, että kulttuurin tekijät ja kokijat ovat keskiössä. Kulttuurin mahdollisuudet toimia muutosvoimana on operationalisoitu poliittisen tason toimenpiteiksi. Kansainvälisen vaikuttavuuden vahvistamisella halutaan saada aikaan kasvun edellytyksiä.

Olennaista on myös, että selonteon valmistuttua sen toteuttamiseksi on tarkoitus laatia erillinen toimenpidesuunnitelma, jossa määritellään mm. toimenpiteiden tavoiteaikataulu, vastuutahot ja muut tarkemmat suunnitelmat. Ehdotetut rakenteelliset muutokset - kuten uusi monialainen toimielin (pysyvä, ministeriöiden ja alan keskinäistä yhteistyötä vahvistava asiantuntijaelin), rahoittajien tulevaisuusfoorumi (vuotuinen keskustelutilaisuus) ja kansainvälistymisstrategia (kirjallinen suunnitelma) - eivät selonteon mukaan ole päällekkäisiä, vaan täydentävät toisiaan kohdentamalla aina eri sidosryhmille, vastuutahoille tai aikajännteille.

Selonteon mukaan tavoitteena on, että toimenpiteet eivät lisää byrokraatiaa tai hallinnon kustannuksia. Pyrkimyksenä on lisätä kulttuuri- ja luovien alojen eri osapuolten vuoropuhelua yhteistyön, rahoituksen ja yhteisen ymmärryksen lisäämiseksi yli sektorirajojen.

Toteuttamalla seuraavat toimenpidekokonaisuudet on tarkoitus päästä nykytilanteesta parhaaseen mahdolliseen tulevaisuuteen. Jokaisen toimenpidekokonaisuuden kohdalla on tahtotilan tiivis sisältökuvaus ja kunkin kokonaisuuden toteuttamiseen liittyy 2–11 erilaista toimenpideehdotusta.

Toimenpidekokonaisuudet ovat:

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa
3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa
4. Uudistumisen, kestävyys ja kasvun mahdollistaminen
5. Yhteistyön ja osallisuuden voima
6. Yhteinen linja politiikassa
7. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö
8. Kansainvälistyvä kulttuuri
9. Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana.

Toiveena selonteossa on, että toimenpidekokonaisuuksien toteutumisen myötä luovuuspääoma ja kulttuuri ovat uudistaneet Suomea. Myös myönteinen tulevaisuus vuonna 2040 on seurausta hallitusta kulttuurisesta murroksesta, joka on lisännyt ihmisten ja luonnon hyvinvointia kestävä kasvun kautta.

Seuranta ja mittarit: tavoitteiden konkretisointi, vaikuttavuus ja mittaminen tehtäisiin mm. laaja-alaista tietopohjaa vahvistamalla, kulttuurin vaikuttavuuden määrällistä ja laadullista vaikuttavuutta kehittämällä sekä erilaisin hyvinvointiin ja elinkeinovaikutuksiin liittyvin mittarein ja indikaattorein.

Laaja nykytilan kuvaus

Selonteon liiteosiona on laaja nykytilanteen kuvaus, jossa käsitellään kulttuurin arvostukseen ja taiteilijoiden asemaan liittyviä kysymyksiä sekä paneudutaan hallinnonalat ylittäviin kysymyksiin, alan pirstaleisuuteen ja rahoitukseen, korona-ajan vaikutuksiin ja alueiden, kuntien ja kaupunkien merkitykseen. Tilastojen kautta käsitellään taiteen ja kulttuurin nykytilaa ja eräitä muutoksia sekä taiteen yleisöjen ja tekijöiden merkityksiä ja niiden muutossuuntia. Digitalisoituvia sisältöjä sekä tekijänoikeuskysymyksiä sivutaan ja pohditaan kansalliseen ja kansainvälisyyteen liittyviä kysymyksiä. Teemoina ovat lisäksi yhteiskunnan demografiset muutokset, kulttuuripolitiikan yhteydet muihin politiikka-aloihin, moninaisuuden edistämiseen liittyvät kysymykset sekä kulttuuriperintö.

Helsingin kannat selontekoluonnoksen ehdotuksiin

Selontekoluonnoksen visio

Selonteon vision mukaan 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokema osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.

Helsingin kanta

Helsingin kaupunki pitää kulttuuripoliittisen selonteon visiota 2040-luvulle kannatettavana.

Mahdolliset muutostarpeet

Helsingin kaupunki pitää visiota valtion kulttuuripoliittiseksi tavoitetilaksi 2040-luvulle kannatettava ja vision aikajänne on riittävän kaukana tulevaisuudessa. Visio maalaa kunnianhimoisen ja tavoitteellisen tulevaisuuskuvan, joka on linjassa Helsingin kaupungin taide- ja kulttuurivision 2030 linjausten ja Helsingin kaupunkistrategiassa tunnistettujen pitkän tähtäimen muutosvoimien ja tavoitteiden kanssa. Visiosta tunnistaa myös pohjoismaisissa yhteiskunnissa laajasti jaetun käsityksen kulttuurin ja taiteen merkityksestä yhteiskuntaa uudistavana ja sen elinvoimaa lisäävänä voimana.

Tavoitteet

Pitkän aikavälin kulttuuripoliittikka Suomessa perustuu neljään tavoitteeseen:

1. Kulttuuri on muutosvoima
2. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa
3. Kulttuuri on jokaisenoikeus
4. Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista

Tavoitteet ja niiden kuvaukset löytyvät tarkemmin selontekoluonnoksen sivulta 19–20.

Toimenpide-ehdotukset

Selontekoluonnoksessa ehdotetaan yhdeksää toimenpidekokonaisuutta. Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi kuvailuineen löytyvät selontekoluonnoksen sivuilta 21–31. Näistä pyydetään valitsemaan enintään viisi keskeisintä:

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa
3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa
4. Uudistumisen, kestävyys ja kasvun mahdollistaminen
5. Yhteistyön ja osallisuuden voima
6. Yhteinen linja politiikassa
7. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö
8. Kansainvälistyvä kulttuuri
9. Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana

Helsingin kanta

Helsingin kaupunki pitää kaikkia pitkän aikavälin kulttuuripolitiikan neljää tavoitetta kannatettavina.

Helsinki katsoo selonteon tavoin, että nykytilan parantamiseksi ja vision tavoitteisiin pääsemiseksi kulttuurialalle tarvitaan riittävää uudistus- ja muutosvoimaa. Toimialan rakenteita ja rahoitusta on jatkuvasti asteittain uudistettava yhteiskunnan muuttuessa. On hyvä, että toimenpiteitä halutaan kohdentaa paitsi kulttuurialaan, viranomaisiin ja niiden yhteistyöhön, myös politiikkatason toimintaan. Selonteko ei suoraan ehdota sisällöllisiä rakenteellisia muutoksia tai uudistuksia tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan tunnistaa niitä ja siirtää niiden edistämisen ja toimeenpanon tulevaisuuteen. Selonteon toteuttamiseksi laadittava toimenpidesuunnitelma muutosmittareineen onkin avainasemassa ja antaa toteutuessaan selonteon tavoitteiden saavuttamiselle merkityksen.

Selonteossa viitataan monesti taiteen ja kulttuurin monipuoliseen hyödyntämiseen. Helsingin kaupunki yhtyy tavoitteisiin, mutta painottaa, että uudistuskykyinen luova ala tarvitsee myös taiteellista työskentelyä ilman etukäteen määriteltä hyötyä sekä tällaisen työskentelyn edellytysten turvaamista.

Yksi keskeinen haaste ammattimaisen taiteen tekemiselle on tekijöiden henkilökohtainen talous. Niukat apurahat ja korkeat asumiskustannukset sekä tilavuokrat erityisesti kasvavissa kaupungeissa siirtävät ammattilaisia pois alalta. Tarvitaan laaja-alaisia politiikkatoimia elinkustannusten laskemiseksi ja kulttuuriammattilaisten taloudellisen turvan parantamiseksi.

Helsingin kaupunki katsoo, että kaikissa yhdeksässä ehdotetussa toimenpidekokonaisuudessa on tärkeitä tavoiteltavia ja edistettäviä asioita. Luovat tekijät ovat kasvun ja elinvoiman ytimessä, sen vuoksi ehdotukset, jota edistävät myös taiteen ja kulttuurin perusrakenteen uudis-

tamista ja rahoituksen ja ansainnan monimuotoistumista ovat hyvin tärkeitä.

Helsinki pitää myös kannatettavana ehdotusta uuden neuvoo-antavan toimielimen perustamisesta siten, että suuret kaupungit ovat mukana.

Saamelaisen kulttuurin edistämisen lisäksi on tärkeä huomioida myös muut kotoperäiset kieli- ja kulttuurivähemmistöt, kuten karjalaiset ja romanit.

Ehdotettu hotellivierailujen yhteydessä kerättävä matkailumaksu, jonka tulot ohjattaisiin kulttuuri-, nuoriso- tai liikuntapalveluihin on kuitenkin monessa suhteessa ongelmallinen. Verojen korvamerkitseminen ei ole Suomessa lähtökohtaisesti tällä hetkellä mahdollista eikä sellaista ole verolainsäädännössä toteutettu. Verotulot menevät pääsääntöisesti valtion tai kunnan kassaan ja valtio tai kunta erikseen päättävät, mihin rahat kohdistetaan. Jos tällaiseen maksuun päädyttäisiin, tulisi kerättävät maksut kohdistaa nimenomaan matkailun edistämiseen. Matkailumaksun kerääminen aiheuttaisi hallinnollista taakkaa ja kustannuksia matkailualan yrityksille ja aiheuttaisi epäselvyyttä muun muassa siitä, miltä toimijoilta maksu kerättäisiin (rekisteröidyt majoitusliikkeet, lomamökit, lyhytaikainen asuntovuokraus). Matkailumaksun kerääminen ei tukisi myöskään yhdenvertaisuusperiaatteita. Matkailupalvelujen hintojen korottaminen matkailumaksulla, juuri toteutetun ja suunnitteilla olevien arvonlisäverokantojen korotusten lisäksi, olisi haitallinen vaikutus yritysten kilpailukyvyn kannalta.

Ehdotukset ovat keskenään eri suuruisia ja vaikutuksiltaan eri tasoisia ja niiden toteutuminen riippuu myös monen muun tahon kuin valtiovalan toimista.

Toimenpidekokonaisuuksista viisi keskeisintä ovat Helsingin näkökulmasta:

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi (alkup.1.)
Kulttuurin infrastruktuurin perusrahoituksesta sekä kulttuurin saatavuudesta ja saavutettavuudesta huolehditaan yhteistyössä. Kaikkien osallisuutta kulttuurista edistetään. Erityisesti varmistetaan lasten ja nuorten mahdollisuudet kasvaa kulttuuriin, ja heidän luku-, kieli- ja mediataitojaan vahvistetaan.
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa (alkup. 2.)
Teosten hyödyntäminen tuo aina korvauksen tekijälleen. Huolehditaan korvaus, palkkio ja sosiaaliturvajärjestelmien toimivuudesta sekä vahvistetaan ansaintaa alusta- ja tekijänoikeustaloudessa.

3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa (alkup.3)
Valtioneuvostotason ylivaalikautinen toimielin seuraa ja arvioi kulttuuripoliittisen selonteon toteutumista ja tekee aloitteita kulttuurin edistämiseksi eri politiikka-aloilla.
4. Yhteistyön ja osallisuuden voima (alkup. 5.)
Kulttuurialan ja luovien alojen uudistumisen, kestävyys- ja kansainvälistymisen tueksi on saatavilla rahoitusta ja tukea arvoketjun eri vaiheissa. Elinkeinotoiminnan kasvun näkökulmasta pitää varmistaa, että saatavilla olevia rahoitusinstrumentteja sovelletaan tukemaan myös pieniä ja alkuvaiheen luovien alojen yrityksiä ja yrittäjiä.
5. Yhteinen linja politiikassa (alkup 6.)
Eri sektoreiden politiikkatoimen täydentävä toisiaan. Kulttuuri osallistuu myönteisesti suurten yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemiseen yhteisten tavoitteiden mukaisesti.

Näiden viiden toimenpidekokonaisuuden lisäksi Helsinki näkee tärkeänä yksittäisenä toimenpiteenä seuraavan: Kulttuuri- ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet parantuvat vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bruttokansantuotteesta kaksinkertaistuu.

Helsingin rooli tulevassa toimeenpanossa

Helsingin kaupunki pitää ansiokasta kulttuuripoliittista selontekoa tarpeellisena ja hyödyllisenä valtion kokoamana tulevaisuuskuvana tärkeästä yhteiskuntapolitiikan osa-alueesta. Selonteon tavoite lisätä parlamentaarista ja sektorirajat ylittävää yhteisymmärrystä siitä, millaista kulttuuria Suomeen halutaan rakentaa, on kannatettava. Selonteossa tunnistetaan myös hyvin, että valtion lisäksi kunnat ja yksityinen sektori ovat keskeisessä roolissa selonteon tavoitteiden toteuttamisessa.

Kaupungeilla on keskeinen rooli selonteossa halutun kulttuurin tuottaman arvon, sivistyksen ja henkisen pääoman, luottamuksen ja vahvan demokratiakehityksen sekä hyvinvoinnin ja kestävä talouden edellytysten tekijänä. Suomen suurimpana kaupunkina ja pääkaupunkina Helsingin ja helsinkiläisten rooli on tässä kehityksessä hyvin olennainen.

Lopullisessa selonteossa voisi tehdä rohkeampiakin priorisointeja ja ottaa kantaa muutoksen ajureihin, joita kuvaillaan havainnollisesti selonteon liiteosassa. On olennaista, että selonteon toimeenpano vastaisi yhteiskunnan käynnissä oleviin muutoksiin. Palvelujen turvaamiseksi ja yhteiskunnan monimutkaisten ongelmien ratkaisemiseksi kaupunkien ja eri sektorien yhteistyön merkitys kasvaa kohti 2040-luvua. Yhteistyön

kehittäminen vaatii kaupungeilta yhä enemmän verkostoyhteistyön osaamista sekä yhteisöllisyyden ja kansalaisten osallistamisen muotoja ja onnistumisia kulttuurin jokaisenoikeuksien toteutumiseksi.

Helsingin kaupunki jakaa demokraattisena julkisena toimijana selonteossa linjatut kulttuuripolitiikan tavoitteet, jotka tiivistetään seuraavasti:

- taiteen ja kulttuurin luomiseen sekä niihin osallistumiseen perustuvan demokraattisen yhteiskunnan vahvistamisen sekä
- ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestäväns tulevaisuuden rakentamisen.

Selonteon aikajänne ja valtion muut ajankohtaiset viestit:

On perusteltua ja realistista, että kulttuuripoliittisen selonteon aikajänne ulottuu riittävän pitkälle tulevaisuuteen. Pitkä aikajänne on kuitenkin myös haasteellinen - selonteossakin todetaan, että yksittäisenä asiakirjana se ei vielä muuta mitään.

Selonteko maalaa yhteistä tulevaisuuskuvaa, mutta samanaikaisesti käytännön tasolla valtio leikkaa taiteen ja kulttuurin rahoitusta vuoden 2025 talousarviossa ja kaavailee kulttuurin säästötoimia myös tuleville vuosille. Tämä siitä huolimatta, että Veikkauksen tuoton siirryttyä valtion budjettiin yleiskatteiseksi vuoden 2024 alusta, sovittiin että taiteen ja kulttuurin rahoitus pysyy ennallaan seuraavat kolme vuotta. Lyhyen ja pitkän tähtäimen ehdotukset ovat ristiriidassa vuotta 2025 koskevan kulttuuribudjetin osalta: kukoistavaa toimintaympäristöä koskevassa toimenpide-ehdotuksessa (s. 29) asetetaan tavoitteeksi rahoituksen ennakoitavuuden parantaminen lisäämällä monivuotisten avustusten määrää. Samalla opetus- ja kulttuuriministeriön alainen taiteen edistämiskeskus on kulttuurin leikkauspäätösten toteuttajana vastikään viestinyt harkitsevansa monivuotisista rahoitusvälineistä luopumista tiukentuvan budjetin seurauksena. Lisäksi osana valtionhallinnon säästötoimia Tilastokeskus esittää eräiden tilastojen lakkauttamista, ml. kulttuuri-, joukkoviestintä- ja vapaa-ajan osallistuminen -tilastot. Mikäli lakkautuspäätös toteutuu, loppuu tilastojen tuotanto tämän vuoden lopussa. Edellä kuvatut viestit ovat suorassa ristiriidassa selonteon tavoitteiden kanssa.

Selonteko ei ota voimakkaasti kantaa rakenteellisiin muutoksiin, joita sen toteuttamiseksi tarvittaisiin, vaan jättää ne tulevien jatkoselvitysten ja toteuttamissuunnitelman tehtäviksi. Tämä onkin monilta osin perusteltua, mutta silti olisi ollut toivottavaa, että selonteossa olisi toimenpide-ehdotusten osalta otettu huomioon rinnakkain tämän valmistelun kanssa tehtävä, kattava Sivistyshallinto 2030 -uudistushanke, jonka tavoitteena on huomattavia rakenteellisia muutoksia juuri opetus- ja kulttuuriministeriön alan virastojen uudistamiseksi. Mikä on näiden tavoit-

teasiakirjojen rakenteellisten uudistusten välinen yhteys opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla?

Kaupunkien roolin vahvempi näkyminen:

Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että selonteossa tunnistetaan aiempaa selvemmin suurten kaupunkien rooli kulttuuripolitiikan käytännön toteuttajina. Tästä kannatettavana esimerkkinä ja ehdotuksena on laajapohjaisen kestävästä kasvusta edistävän toimielimen perustaminen niin että mukana olisivat myös suuret kaupungit (s. 26).

Selonteon liiteosassa (s. 37–40) on käsitelty kuntien ja alueiden eriytymiskehitystä ja kulttuuriin osallistumista. Onkin myönteistä, että kaupunkien kasvava rooli kulttuurin elinvoiman ja yhteisöllisyyden ja kansainvälisyyden tosiasiallisena alustana, suunnannäyttäjänä ja mahdollistajina on tunnistettu liiteosiossa. Tämän muutoksen olisi kuitenkin hyvä näkyä selkeämmin itse kulttuuripoliittisessa selonteossa. Kansallisen kulttuuripolitiikan suuntaviivoissa on tärkeätä tunnistaa, että isojen kaupunkien ja pienempien kuntien ja alueiden toimenpiteiden tulisi olla eriytyneitä, toimintaympäristöön ja ekosysteemiin nähden tarkoituksenmukaisia. Tämän ei tule tarkoittaa eriarvoista kehitystä, mutta kaupunkien erilaisuuden huomioon ottamista ei voi liikaa korostaa. Kaupunkien kasvun tukeminen ja mahdollistaminen koituu koko maan hyväksi.

Suurten muutosvoimien merkityksen korostaminen on tärkeää:

Selonteon liiteosassa on käsitelty tunnistettuja keskeisiä muutosvoimia ja niiden vaikutuksia. Näiden käsittelyyn tarvitaan sopeutumiskykyä, innovatiivisuutta ja kykyä tehdä pitkän aikavälin strategisia päätöksiä. Keskeisiksi muutosvoimiksi on tunnistettu ilmastonmuutos sekä luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ehtyminen. Myös demografinen muutos vaikuttaa kulttuuripolitiikassa kaikkeen. Suomen ja erityisesti pääkaupunkiseudun väestö monimuotoistuu ja ikääntyy vauhdilla samalla kun syntyvyys laskee (s. 54–58).

Ilmastonmuutoksen, luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ehtymisen sekä demografisten muutosten vaikutukset ovat hyvin keskeisiä ajureita ja niillä tulee olemaan olennainen ja laaja merkitys myös kulttuuripolitiikan toteuttamisen edellytyksissä.

Helsinki on linjannut omassa kaupunkistrategiassaan ilmastokriisin torjunnan ihmiskunnan yhteiseksi haasteeksi, jonka puolesta kaikkien tulisi tehdä enemmän kuin oma osuutensa.

Helsinki on päämäärätietoisesti ja pitkäjänteisesti toteuttanut tavoitettua hiilineutraaliudesta vuonna 2035. Myös selonteon tavoitteiden

kautta tulee jatkaa sopeutumista ilmastonmuutoksen seurauksiin tavalla, jolla suojaamme elämänmuotoamme, infrastruktuuria ja omaisuutta.

Ilmastonmuutoksen ohessa on edennyt toinen maapallon ja luonnon rajallisuuden ilmentymä, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja lajien kato. Luonnon monimuotoisuus ja monipuolisuus ovat arvokkaita itsessään ja myös elintärkeitä ihmisten henkiselle ja fyysiselle terveydelle ja kulttuurin edellytyksille. Luonnon monimuotoisuuden taloudellinen merkitys on tärkeää tiedostaa. Kaupungistuminen ja kaupunkikulttuuri voivat toimia luonnon kannalta myönteisenä voimana, koska kaupungeissa on helppo elää ilmaston ja ympäristön kannalta kestävä elämää.

Helsingin kaupunki korostaa väestön monimuotoistumisen ja kulttuurienvälisyyden merkityksen ja ikääntymisen sekä siihen liittyvän kestävyysvajeen suurta merkitystä erityisesti kaupungeissa. Vaikka eliniän pidentyminen lisää hyvän elämän mahdollisuuksia, tulee kaikkien voida ikääntyä arvokkaasti ja saada viimeisinä elinvuosinaan hyvää hoivaa.

Helsinki korostaa myös koulutuksen merkitystä kulttuurin elinvoimaisuudelle. Tämän toteutuminen edellyttää kelpoisen, pedagogisen koulutuksen saaneen henkilökunnan turvaamista varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.

Suomalaisten keskimääräisen eliniän nousu, syntyvyyden aleneminen ja nuorten ikäluokkien pieneneminen luovat julkistalouden haasteen, joka näkyy kestävyysvajeena eli kuntien ja valtion talouden ennakoituna heikkenemisenä. Työkäisen väestön osuuden pieneneminen heikentää verotulojen ja sosiaaliturvamaksujen kertymää, samalla kun hoiva- ja eläkemenot kasvavat. Helsingillä ei ole ollut kestävyysvajetta, koska helsinkiläisten ja erityisesti lasten ja nuorten määrän ennustetaan kasvavan. Ikääntyminen lisää kuitenkin painetta sille, että valtio pyrkii ohjaamaan yhä suuremman osan Helsingissä syntyvistä verotuloista tulontasauksen kautta koko maalle. Tässä muutoksessa tulisi ottaa paremmin huomioon kaupungistumisen ja segregaaation vastaiset muutostarpeet.

Moninaisuuden ja inklusion näkökulmasta selonteon näkökulma tuntuu eriyttävältä enemmän kuin yhdistävältä. Selonteossa puhutaan ensisijaisesti monikulttuurisuudesta ja laajempi moninaisuuden tavoite jää vähemmälle huomiolle.

Myös maahanmuutto näkyy ja on keskittynyt vahvasti suuriin kaupunkikeihin ja pääkaupungin alueelle. Selontekoasiakirjan liitteenä on tuoreet (2023) opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset kulttuurisen moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla. Maahanmuuttaneita tai maahanmuuttavia ei tulisi käsitellä tai nähdä rajatusti kohderyhmä-

nä, joille suunnitellaan toimenpiteitä vaan osana yhteiskuntaa ja kansalaisina joiden kanssa yhteiskuntaa rakennetaan yhdessä.

Tiivistelmä

Tiivistelmä Helsingin kaupungin näkemyksistä

- Helsingin kannat selontekoluonnokseen: Helsinki pitää selonteon visiota ja tavoitteita kannatettavina ja linjassa kaupungin omien strategioiden kanssa, mutta korostaa kaupunkien roolin ja suurten muutovoimien merkitystä.
- Tärkeimmät toimenpidekokonaisuudet: Helsingin näkökulmasta keskeisimmät toimenpidekokonaisuudet ovat kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi, kulttuurin tekijät avainasemassa, pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa, yhteistyön ja osallisuuden voima sekä yhteinen linja politiikassa.
- Kaupunkien rooli kulttuuripolitiikassa: Helsinki korostaa suurten kaupunkien merkitystä kulttuuripolitiikan käytännön toteuttajina ja pitää tärkeänä, että kaupunkien rooli näkyy vahvemmin selonteossa.
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset: Helsinki painottaa ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen vaikutuksia kulttuuripolitiikkaan ja korostaa sopeutumista näihin muutoksiin.
- Väestön monimuotoistuminen ja ikääntyminen: Helsinki korostaa väestön monimuotoistumisen ja ikääntymisen merkitystä kulttuuripolitiikassa ja pitää tärkeänä, että nämä muutokset huomioidaan selonteon toteutuksessa.
- Moninaisuuden ja inklusion edistäminen: Helsinki katsoo, että selonteko voisi paremmin huomioida laajemman moninaisuuden tavoitteen ja korostaa maahanmuuttajien osallistamista osana yhteiskuntaa.
- Selonteon toteuttamisen haasteet: Helsinki huomauttaa, että valtion lyhyen aikavälin kulttuurirahoituksen leikkaukset ovat ristiriidassa selonteon pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa ja että selonteossa ei oteta riittävästi kantaa rakenteellisiin muutoksiin.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt kaupungin lausuntoa luonnoksesta valtion kulttuuripoliittiseksi selonteoksi. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on 24.9.2024 antanut asiasta lausuntonsa kaupunginhallitukselle. Esitys on lausunnon mukainen.

Lausunnon antamisen määräaika on 14.10.2024.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan kaupungin lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus.

30.09.2024

Asia/12

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi
- 2 Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 24.09.2024 § 144

HEL 2024-011485 T 00 01 06

Lausunto

Helsingin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi kaupunginhallitukselle maan hallituksen kulttuuripoliittisesta selontekoluonnoksesta seuraavan lausunnon.

Taustaa

Kulttuuripoliittinen selonteko on hallituksen eduskunnalle antama pitkän aikavälin strategia ja toimintasuunnitelma tästä yhteiskuntapolitiikan osa-alueesta. Selonteko käsittelee kulttuurin perustan säilyttämistä, uudistumista ja elinvoimaisuutta sekä kulttuuri- ja luovien alojen toimintaedellytyksiä niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Selontekoluonnos (jatkossa selonteko) koostuu selonteko-osiosta (s. 1-34), joka ilmentää hallituksen yhteistä tahtotilaa, sekä liiteosasta (s. 35-72) joka on laaja nykytilanteen ja muutossuuntien kuvaus. Hallituksen tarkoituksena on antaa lopullinen selonteko eduskunnalle syysistunto-kaudella 2024.

Selonteon esittämät toimenpiteiden ovat luonteeltaan tavoitteellisia ja niiden halutaan auttavan hahmottamaan tulevaisuuden suuntaa ja

mahdollistavan alan kehittymisen. Koska selonteon tarkoitus on katsoa jopa kahdenkymmenen vuoden päähän, asiakirjassa lähdetään siitä, että rakenteidenkin osalta etsitään proaktiivisesti kehitystä eikä sementoida kaikkea vanhaa.

Selonteon johdannossa korostetaan, että vaikka tämänhetkiset taloudelliset leikkaukset vaikuttavat koko kentän rakenteisiin ja toimintamahdollisuuksiin selontekoa ei kannata laatia nykyisen epävarmuuden lähtökohdasta vaan ennemminkin linjata tulevaisuudelle parhaita kasvun vaihtoehtoja ja painopisteitä. Näin ajatellen selonteko on laatijoidensa mukaan onnistunut, jos se lisää parlamentaarista ja sektorirajat ylittävää yhteisymmärrystä siitä millaista kulttuuria Suomeen halutaan rakentaa ja miksi se on meille tärkeää.

Selonteon mukaan ensisijaisten edellytysten tarjoajien - valtion, kuntien ja yksityisen sektorin - tulisi ottaa selonteko omakseen ja viedä sen ehdotuksia eteenpäin omassa toiminnassaan. Selonteko haluaa tarjota pirstoutunutta kulttuurialaa yhdistävän ja innostavan vision. Yksittäisenä asiakirjana selonteko ei vielä muuta mitään. Se tulee todeksi vasta, kun kaikki kulttuuripolitiikan laajaan kenttään kuuluvat ihmiset ja tahot toteuttavat sen tavoitteita yhdessä. Viime kädessä selonteon toimenpiteiden toteutuminen mittaa koko työn onnistumista.

Selonteon aikahorisontti kurottaa 2040-luvulle saakka, joten se ulottuu hallituskausien ja lähivuosien vuosibudjetoitien yli. Selonteon kulttuuripolitiikan vision mukainen pitkän aikavälin kulttuuripolitiikka perustuu neljään tavoitteeseen, jotka perustuvat arvioon todennäköisistä kehityskuluista, joilla on keskeinen merkitys kulttuuripolitiikan tulevaisuuteen. Tavoitteiden saavuttamiseksi on kuvattu tarvittavat yhteiset linjaukset ja toimenpiteet, joiden pohjana on puolestaan laaja tutkimus- ja tilastoaineisto, asiantuntijalausunnat, yleisökeskustelut ja kuulemisiin perustuva tilannekuva.

Tiivistelmä selonteon sisällöstä

Selonteon alussa määritellään, miten selonteossa ymmärretään kulttuuri ja kulttuuripolitiikka ja sen tavoitteiksi määritellään:

- taiteen ja kulttuurin luomiseen sekä niihin osallistumiseen perustuvan demokraattisen yhteiskunnan vahvistaminen sekä
- ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Selonteon mukaan onnistuessaan kulttuuripolitiikka maksimoi kulttuurin tuottaman arvon, joka ilmenee sivistyksenä ja henkisenä pääomana, luottamuksena ja vahvana demokratiana sekä hyvinvointina ja kestävä taloutena.

Selonteossa kuvataan kulttuurin arvoketjuun kuuluvaksi seuraavat kokonaisuudet: kulttuuriperintö ja tieto, luovuus ja tuotanto, tuotanto ja levitys, jakelu ja markkinointi, kulutus, käyttö ja osallistuminen, tulkinta ja arvostus.

Kulttuuripolitiikan arvoketju nähdään selonteon mukaan koostuvaksi politiikkatoimista, jotka kohdistuvat näihin kulttuurin arvoketjun eri kohtiin, ja jatkuvat aina kulttuurin yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Kulttuuripolitiikka pyrkii mahdollistamaan kulttuurin arvoketjun toiminnan tavalla, joka tuottaa mahdollisimman paljon yhteiskunnallista arvoa.

Selontekoasiakirjassa kuvaillaan edellisen jäsentelyn mukaan kulttuuripolitiikan nykytilanne tiivistetysti tunnuslukuineen.

Kulttuuripolitiikan tavoitetila eli visio 2040-luvulle

Selonteon vision mukaan 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokema osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.

Selonteossa tunnistetaan kulttuuripolitiikan yhteys muihin politiikka-aloihin ja ehdotetaan yhteistä hallituskausien yli jatkuvaa poliittista linjaa kulttuurin asioiden edistämiseen.

Pitkän aikavälin kulttuuripolitiikka perustuu esityksen mukaan Suomessa seuraaviin neljään tavoitteeseen:

1. kulttuuri on muutosvoima;
kulttuuri on merkittävin inhimillisen toiminnan muutosvoima, koska se määrittää miten suhtaudumme ympäröivään maailmaan ja sen muutoksiin
2. kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa;
kulttuurin tekijät kehittävät Suomea sivistyneeksi ja kestäväksi yhteisöksi
3. kulttuuri on jokaisenoikeus;
monimuotoinen ja saavutettava kulttuuri on jokaisenoikeus. Kulttuuri kuuluu kaikille riippumatta taustasta, kielestä, sijainnista, iästä tai taloudellisista resursseista
4. kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista;
Suomen kansainvälinen vaikuttavuus syntyy valovoimaisen kulttuurin voimalla.

Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi

Nykytilan parantamiseksi ja vision tavoitteisiin pääsemiseksi kulttuurialalle halutaan muutosvoimaa, ja toimialan rakenteita ja rahoitusta pitää määräjain uudistaa. Tarvittavat toimenpiteet kohdistuvat kulttuurialaan (kulttuuri- ja luovat alat, taide, kulttuuriperintö), viranomaisiin ja niiden yhteistyöhön sekä politiikkatason toimintaan.

Aiemmista selonteosta poiketen nyt käsillä olevan selonteon laatijat haluavat katsoa laajemmin ulospäin kulttuurisektorilta. Tätä tehtäisiin varmistamalla kulttuurin jokaisenoikeudet eri tahojen sitoutuneella yhteistyöllä siten, että kulttuurin tekijät ja kokijat ovat keskiössä. Kulttuurin mahdollisuudet toimia muutosvoimana on operationalisoitu poliittisen tason toimenpiteiksi. Kansainvälisen vaikuttavuuden vahvistamisella halutaan saada aikaan kasvun edellytyksiä.

Oleennaista on myös, että selonteon valmistuttua sen toteuttamiseksi on tarkoitus laatia erillinen toimenpidesuunnitelma, jossa määritellään mm. toimenpiteiden tavoiteaikataulu, vastuutahot ja muut tarkemmat suunnitelmat. Ehdotetut rakenteelliset muutokset – kuten uusi monialainen toimielin (pysyvä, ministeriöiden ja alan keskinäistä yhteistyötä vahvistava asiantuntijaelin), rahoittajien tulevaisuusfoorumi (vuotuinen keskustelutilaisuus) ja kansainvälistymisstrategia (kirjallinen suunnitelma) – eivät ehdottajan mukaan ole päällekkäisiä, vaan täydentävät toisiaan kohdentamalla aina eri sidosryhmille, vastuutahoille tai aikajänteille.

Laatijoiden tavoitteena on, että toimenpiteet eivät lisää byrokratiaa tai hallinnon kustannuksia. Pyrkimyksenä on lisätä kulttuuri- ja luovien alojen eri osapuolten vuoropuhelua yhteistyön, rahoituksen ja yhteisen ymmärryksen lisäämiseksi yli sektorirajojen.

Toteuttamalla seuraavat toimenpidekokonaisuudet on tarkoitus päästä nykytilanteesta parhaaseen mahdolliseen tulevaisuuteen. Jokaisen toimenpidekokonaisuuden kohdalla on tahtotilan tiivis sisältökuvaus ja kunkin kokonaisuuden toteuttamiseen liittyy 2-11 erilaista toimenpideehdotusta.

Toimenpidekokonaisuudet ovat:

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa
3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa
4. Uudistumisen, kestävyuden ja kasvun mahdollistaminen
5. Yhteistyön ja osallisuuden voima
6. Yhteinen linja politiikassa
7. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö

8. Kansainvälistyvä kulttuuri
9. Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana.

Selonteon laatijoiden toiveena on, että edellisten toimenpidekokonaisuuksien toteutumisen myötä luovuuspääoma ja kulttuuri ovat uudistaneet Suomea. Myös myönteinen tulevaisuus vuonna 2040 on seurausta hallitusta kulttuurisesta murroksesta, joka on lisännyt ihmisten ja luonnon hyvinvointia kestäväen kasvun kautta.

Seuranta ja mittarit: tavoitteiden konkretisointi, vaikuttavuus ja mittaminen tehtäisiin mm. laaja-alaista tietopohjaa vahvistamalla, kulttuurin vaikuttavuuden määrällistä ja laadullista vaikuttavuutta kehittämällä sekä erilaisin hyvinvointiin ja elinkeinovaikutuksiin liittyvin mittarein ja indikaattorein.

Laaja nykytilan kuvaus

Selonteon liiteosiona on laaja selonteon rajauksen mukainen nykytilanteen kuvaus, jossa käsitellään kulttuurin arvostukseen ja taiteilijoiden asemaan liittyviä kysymyksiä sekä paneudutaan hallinnonalat ylittäviin kysymyksiin, alan pirstaleisuuteen ja rahoitukseen, korona-ajan vaikutuksiin ja alueiden, kuntien ja kaupunkien merkitykseen. Tilastojen kautta käsitellään taiteen ja kulttuurin nykytilaa ja eräitä muutoksia sekä taiteen yleisöjen ja tekijöiden merkityksiä ja niiden muutossuuntia. Digitalisoituvia sisältöjä sekä tekijänoikeuskysymyksiä sivutaan ja pohditaan kansalliseen ja kansainvälisuuteen liittyviä kysymyksiä. Teemoina ovat lisäksi yhteiskunnan demografiset muutokset, kulttuuripolitiikan yhteydet muihin politiikka-aloihin, moninaisuuden edistämiseen liittyvät kysymykset sekä kulttuuriperintö.

Helsingin kannat selontekoluonnoksen ehdotuksiin

Selontekoluonnoksen visio

Selontekoluonnoksen vision mukaan 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokema osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.

Helsingin kanta

Helsinki pitää kulttuuripoliittisen selonteon visiota 2040-luvulle kannattavana.

Mahdolliset muutostarpeet

Helsingin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää selontekoluonnoksen visiota valtion kulttuuripoliittiseksi tavoitetilaksi 2040-luvulle kannatettava ja vision aikajänne on riittävän kaukana tulevaisuudessa. Visio maa- laa kunnianhimoisen ja tavoitteellisen tulevaisuuskuvan, joka on linjas- sa Helsingin kaupungin taide- ja kulttuurivision 2030 linjausten ja Hel- singin kaupunkistrategiassa tunnistettujen pitkän tähtäimen muutos- voimien ja tavoitteiden kanssa. Visiosta tunnistaa myös pohjoismaisis- sa yhteiskunnissa laajasti jaetun käsityksen kulttuurin ja taiteen merki- tyksestä yhteiskuntaa uudistavana ja sen elinvoimaa lisäävänä voima- na.

Tavoitteet

Pitkän aikavälin kulttuuripolitiikka Suomessa perustuu neljään tavoit- teeseen:

1. Kulttuuri on muutosvoima
2. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa
3. Kulttuuri on jokaisenoikeus
4. Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista

Tavoitteet ja niiden kuvaukset löytyvät tarkemmin selontekoluonnoksen sivulta 19-20.

Toimenpide-ehdotukset

Selontekoluonnoksessa ehdotetaan yhdeksää toimenpidekokonaisuut- ta. Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi kuvailuineen löytyvät selon- tekoluonnoksen sivuilta 21-31. Näistä pyydetään valitsemaan enintään viisi (5) keskeisintä:

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa
3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa
4. Uudistumisen, kestävyiden ja kasvun mahdollistaminen
5. Yhteistyön ja osallisuuden voima
6. Yhteinen linja politiikassa
7. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö
8. Kansainvälistyvä kulttuuri
9. Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana

Helsingin kanta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Helsinki pitää kaikkia pitkän aikavälin kulttuuripolitiikan neljää tavoitetta kannatettavina

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo selonteon tavoin, että nykytilan parantamiseksi ja vision tavoitteisiin pääsemiseksi kulttuurialalle tarvitaan riittävää uudistus- ja muutosvoimaa. Toimialan rakenteita ja rahoitusta on jatkuvasti asteittain uudistettava yhteiskunnan muuttuessa. Lautakunta pitää hyvänä, että toimenpiteitä halutaan kohdentaa paitsi kulttuurialaan (kulttuuri ja luovat alat, taide, kulttuuriperintö), viranomaisiin, ja niiden yhteistyöhön myös politiikkatason toimintaan. Selonteko ei suoraan ehdota sisällöllisiä rakenteellisia muutoksia tai uudistuksia tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan tunnistaa niitä ja siirtää niiden edistämisen ja toimeenpanon tulevaisuuteen. Selonteon toteuttamiseksi laadittava toimenpidesuunnitelma muutosmittareineen onkin avainasemassa ja antaa toteutuessaan selonteon tavoitteiden saavuttamiselle merkityksen.

Selonteossa viitataan monesti taiteen ja kulttuurin monipuoliseen hyödyntämiseen. Lautakunta yhtyy tavoitteisiin, mutta painottaa, että uudistuskykyinen luova ala tarvitsee myös taiteellista työskentelyä ilman etukäteen määriteltyä hyötyä sekä tällaisen työskentelyn edellytysten turvaamista. Yksi keskeinen haaste ammattimaisen taiteen tekemiselle on tekijöiden henkilökohtainen talous. Niukat apurahat ja korkeat asumiskustannukset sekä tilavuokrat erityisesti kasvavissa kaupungeissa siirtävät ammattilaisia pois alalta. Tarvitaan laaja-alaisilla politiikkatoimia elinkustannusten laskemiseksi ja kulttuuriammattilaisten taloudellisen turvan parantamiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että kaikissa yhdeksässä ehdotetussa toimenpidekokonaisuudessa on tärkeitä tavoiteltavia ja edistettäviä asioita (s. 21-31). Luovat tekijät ovat kasvun ja elinvoiman ytimessä, sen vuoksi ehdotukset, jota edistävät myös taiteen ja kulttuurin perusrakenteen uudistamista ja rahoituksen ja ansainnan monimuotoistumista ovat hyvin tärkeitä. Helsinki pitää myös kannatettavana ehdotusta uuden neuvoa-antavan toimielimen perustamisesta siten, että suuret kaupungit ovat mukana (s. 26). Saamelaisen kulttuurin edistämisen lisäksi on tärkeä huomioida myös muut kotoperäiset kieli- ja kulttuurivähemmistöt, kuten karjalaiset ja romanit.

Ehdotukset ovat keskenään eri suuruisia ja vaikutuksiltaan eri tasoisia ja niiden toteutuminen riippuu myös monen muun tahon kuin valtionvaltion toimista.

Toimenpidekokonaisuuksista viisi keskeisintä ovat Helsingin näkökulmasta:

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi (alkup.1.)
Kulttuurin infrastruktuurin perusrahoituksesta sekä kulttuurin saatavuudesta ja saavutettavuudesta huolehditaan yhteistyössä. Kaikkien osallisuutta kulttuurista edistetään. Erityisesti varmistetaan lasten ja nuorten mahdollisuudet kasvaa kulttuuriin, ja heidän luku-, kieli- ja mediataitojaan vahvistetaan.
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa (alkup. 2.)
Teosten hyödyntäminen tuo aina korvauksen tekijälleen. Huolehditaan korvaus, palkkio ja sosiaaliturvajärjestelmien toimivuudesta sekä vahvistetaan ansaintaa alusta- ja tekijänoikeustaloudessa.
3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa (alkup.3)
Valtioneuvostotason ylivaalikautinen toimielin seuraa ja arvioi kulttuuripoliittisen selonteon toteutumista ja tekee aloitteita kulttuurin edistämiseksi eri politiikka-aloilla.
4. Yhteistyön ja osallisuuden voima (alkup. 5.)
Kulttuurialan ja luovien alojen uudistumisen, kestävyys ja kansainvälistymisen tueksi on saatavilla rahoitusta ja tukea arvoketjun eri vaiheissa.
5. Yhteinen linja politiikassa (alkup 6.)
Eri sektoreiden politiikkatoimen täydentävä toisiaan. Kulttuuri osallistuu myönteisesti suurten yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemiseen yhteisten tavoitteiden mukaisesti.

Lautakunnan priorisoimien viiden toimenpide-ehdotuksen lisäksi lautakunta näkee tärkeänä yksittäisenä toimenpiteenä seuraavan: "Kulttuuri- ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet parantuvat vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu."

Helsingin rooli tulevassa toimeenpanossa

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää ansiokasta kulttuuripoliittista selontekoa tarpeellisena ja hyödyllisenä valtion kokoamana tulevaisuuskuvana tärkeästä yhteiskuntapolitiikan osa-alueesta. Selonteon tavoite lisätä parlamentaarista ja sektorirajat ylittävää yhteisymmärrystä siitä, millaista kulttuuria Suomeen halutaan rakentaa, on kannatettava. Selonteossa tunnistetaan myös hyvin, että valtion lisäksi kunnat ja yksityinen sektori ovat keskeisessä roolissa selonteon tavoitteiden toteuttamisessa.

Lautakunta katsoo, että kaupungeilla on keskeinen rooli selonteossa halutun kulttuurin tuottaman arvon, sivistyksen ja henkisen pääoman, luottamuksen ja vahvan demokratiakehityksen sekä hyvinvoinnin ja

kestävän talouden edellytysten tekijänä. Suomen suurimpana kaupunkina ja pääkaupunkina Helsingin ja helsinkiläisten rooli on tässä kehityksessä hyvin olennainen.

Lopullisessa selonteossa voisi tehdä rohkeampiakin priorisointeja ja ottaa kantaa muutoksen ajureihin, joita kuvaillaan havainnollisesti selonteon liiteosassa. On olennaista, että selonteon toimeenpano vastaisi yhteiskunnan käynnissä oleviin muutoksiin. Palvelujen turvaamiseksi ja yhteiskunnan monimutkaisten ongelmien ratkaisemiseksi kaupunkien ja eri sektorien yhteistyön merkitys kasvaa kohti 2040-luvua. Sektoreiden yhteistyön kehittäminen vaatii kaupungeilta yhä enemmän verkostoyhteistyön kompetensseja sekä yhteisöllisyyden ja kansalaisten osallistamisen muotoja ja onnistumisia kulttuurin jokaisenoikeuksien toteuttamiseksi.

Helsingin kaupunki jakaa demokraattisena julkisena toimijana selonteossa linjatut kulttuuripolitiikan tavoitteet, jotka selonteossa tiivistetään seuraavasti:

- taiteen ja kulttuurin luomiseen sekä niihin osallistumiseen perustuvan demokraattisen yhteiskunnan vahvistamiseen sekä
- ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Selonteon aikajänne ja valtion muut ajankohtaiset viestit:

On perusteltua ja realistista, että kulttuuripoliittisen selonteon aikajänne ulottuu riittävän pitkälle tulevaisuuteen. Pitkä aikajänne on kuitenkin myös haasteellinen; selonteossakin todetaan, että yksittäisenä asiakirjana selonteko ei vielä muuta mitään.

Selonteko maalaa yhteistä tulevaisuuskuvaa, mutta samanaikaisesti käytännön tasolla valtio leikkaa taiteen ja kulttuurin rahoitusta vuoden 2025 talousarviossa ja kaavailee kulttuurin säästötoimia myös tuleville vuosille. Tämä siitä huolimatta, että Veikkauksen tuoton siirrettyä valtion budjettiin yleiskatteiseksi vuoden 2024 alusta, sovittiin että taiteen ja kulttuurin rahoitus pysyy ennallaan seuraavat kolme vuotta. Lyhyen ja pitkän tähtäimen esitykset ovat myös ristiriidassa saman vuotta 2025 koskevan valtion kulttuuribudjetin osalta: kukoistavaa toimintaympäristöä koskevassa toimenpide-ehdotuksessa (s.29) asetetaan tavoitteeksi rahoituksen ennakoitavuuden parantaminen lisäämällä monivuotisten avustusten määrää. Samalla opetus- ja kulttuuriministeriön alainen taiteen edistämiskeskus on kulttuurin leikkauspäätösten toteuttajana tuoreesti viestinyt harkitsevansa monivuotisista rahoitusvälineistä luopumista tiukentuvan budjetin seurauksena. Lisäksi osana valtionhallinnon säästötoimia Tilastokeskus esittää eräiden tilastojen lakkauttamista, ml. kulttuuri-, joukkoviestintä- ja vapaa-ajan osallistuminen -tilastot. Mikäli

lakkautuspäätös toteutuu, loppuu tilastojen tuotanto tämän kuluvaan vuoden (2024) lopussa. Edellä kuvatut viestit ovat suorassa ristiriidassa selonteon tavoitteiden kanssa.

Selonteko ei ota voimakkaasti kantaa rakenteellisiin muutoksiin, joita selonteon toteuttamiseksi tarvittaisiin, vaan jättää ne tulevien jatkoselvitysten ja toteuttamissuunnitelman tehtäviksi. Tämä onkin monilta osin perusteltua, Silti olisi ollut toivottavaa, että selonteossa olisi toimenpide-ehdotusten osalta otettu huomioon rinnakkain tämän valmistelun kanssa tehtävä, kattava Sivistyshallinto 2030-uudistushanke, jonka tavoitteena on saada aikaan huomattavia rakenteellisia muutoksia juuri opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuurin alan virastojen uudistamiseksi juuri ensisijaisesti tuottavuuden näkökulma. Mikä on näiden tavoiteasiakirjojen rakenteellisten uudistusten välinen yhteys opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla?

Kaupunkien roolin vahvempi näkyminen:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää hyvänä, että selonteossa tunnistetaan aiempaa selvemmin suurten kaupunkien rooli kulttuuripolitiikan käytännön toteuttajina. Tästä kannatettavana esimerkkinä ja ehdotuksena on laajapohjaisen kestävästä kasvua edistävän toimielimen perustaminen niin että mukana olisivat myös suuret kaupungit (s. 26).

Selonteon liiteosassa (s. 37-40) on käsitelty kuntien ja alueiden eriytymiskehitystä ja kulttuuriin osallistumista. Onkin myönteistä, että kaupunkien kasvavan rooli kulttuurin elinvoiman ja yhteisöllisyyden ja kansainvälisyyden tosiasiallisena alustana, suunnannäyttäjänä ja mahdollistajina on tunnistettu liiteosiossa. Tämän muutoksen olisi kuitenkin hyvä näkyä selkeämmin itse kulttuuripoliittisessa selonteossa. Kansallisen kulttuuripolitiikan suuntaviivoissa on tärkeitä tunnistaa, että isojen kaupunkien ja pienempien kuntien ja alueiden toimenpiteiden tulisi olla eriytyneitä, toimintaympäristöön ja ekosysteemiin nähden tarkoitukseenmukaisia. Tämän ei tule tarkoittaa eriarvoista kehitystä, mutta kaupunkien erilaisuuden huomioon ottamista ei voi liikaa korostaa. Kaupunkien kasvun tukeminen ja mahdollistaminen koituu koko maan hyväksi.

Suurten muutosvoimien merkityksen korostaminen on tärkeää:

Selonteon liiteosassa on käsitelty käsiteltävän olevan aikajänteen aikana tunnistettuja keskeisiä muutosvoimia ja niiden vaikutuksia. Näiden käsittelyyn tarvitaan sopeutumiskykyä, innovatiivisuutta ja kykyä tehdä pitkän aikavälin strategisia päätöksiä. Keskeisiksi muutosvoimiksi on tunnistettu ilmastonmuutos sekä luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ehtyminen. Myös demografinen muutos vaikuttaa kulttuuripolitiikassa kaikkeen. Suomen ja erityisesti PKS-seudun väestö moni-

muotoistuu ja ikääntyy vauhdilla samalla kun syntyvyys laskee (s. 54-58).

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että ilmastonmuutoksen, luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ehtymisen sekä demografisten muutosten (= väestön monimuotoistuminen ja ikääntyminen) vaikutukset ovat hyvin keskeisiä ajureita ja niillä tulee olemaan olennainen ja laaja merkitys myös kulttuuripolitiikan toteuttamisen edellytyksissä.

Helsinki on linjannut omassa strategiassaan ilmastokriisin torjunnan ihmiskunnan yhteiseksi haasteeksi, jonka puolesta kaikkien tulisi tehdä enemmän kuin oma osuutensa.

Helsinki on päämäärätietoisesti ja pitkäjänteisesti toteuttanut tavoitetaan hiilineutraaliudesta vuonna 2035. Myös selonteon tavoitteiden kautta tulee jatkaa sopeutumista ilmastonmuutoksen seurauksiin tavalla, jolla suojaamme elämänmuotoamme, infrastruktuuria ja omaisuutta.

Ilmastonmuutoksen ohessa on edennyt toinen maapallon ja luonnon rajallisuuden ilmentymä; luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja lajien kato. Luonnon monimuotoisuus ja monipuolisuus ovat arvokkaita itsessään ja myös elintärkeitä ihmisten henkiselle ja fyysiselle terveydelle ja kulttuurin edellytyksille. Luonnon monimuotoisuuden taloudellinen merkitys on tärkeitä tiedostaa. Kaupungistuminen ja kaupunkikulttuuri voivat toimia luonnon kannalta myönteisenä voimana, koska kaupungeissa on helppo elää ilmaston ja ympäristön kannalta kestävä elämää.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa väestön monimuotoistumisen ja kulttuurienvälisyyden merkityksen ja ikääntymisen sekä siihen liittyvän kestävyysvajeen suurta merkitystä erityisesti kaupungeissa. Vaikka eliniän pidentyminen lisää hyvän elämän mahdollisuuksia, tulee kaikkien voida ikääntyä arvokkaasti ja saada viimeisinä elinvuosinaan hyvää hoivaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa koulutuksen merkitystä kulttuurin elinvoimaisuudelle. Tämän toteutuminen edellyttää kelpoisen, pedagogisen koulutuksen saaneen henkilökunnan priorisoimista varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.

Suomalaisten keskimääräiseen eliniän nousuun liittyy syntyvyyden aleneminen ja valtakunnallinen nuorten ikäluokkien pieneneminen luovat julkistalouden haasteen, joka näkyy kestävyysvajeena eli kuntien ja valtion talouden ennakoituna heikkenemisenä. Työikäisen väestön osuuden pieneneminen heikentää verotulojen ja sosiaaliturvamaksujen kertymää, samalla kun hoiva- ja eläkemenot kasvavat. Helsingillä ei ole ol-

lut kestävyysvajetta, koska helsinkiläisten ja erityisesti lasten ja nuorten määrän ennustetaan kasvavan. Ikääntyminen lisää kuitenkin painetta sille, että valtio pyrkii ohjaamaan yhä suuremman osan Helsingissä syntyvistä verotuloista tulontasauksen kautta koko maalle. Tässä muutoksessa tulisi ottaa paremmin huomioon kaupungistumisen ja segregaaation vastaiset muutostarpeet.

Moninaisuuden ja inklusion näkökulmasta selonteon näkökulma tuntuu eriyttävältä enemmän kuin yhdistävältä. Selonteossa puhutaan ensisijaisesti monikulttuurisuudesta ja laajempi moninaisuuden tavoite jää vähemmälle huomiolle.

Myös maahanmuutto näkyy ja on keskittynyt vahvasti suuriin kaupunkikeihin ja pääkaupungin alueelle. Selontekoasiakirjan liitteenä on myös tuoreet (2023) opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset kulttuurisen moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että maahanmuuttaneita tai maahanmuuttavia ei käsiteltäisi tai nähtäisi rajatusti kohde-ryhmänä, jolle suunnitellaan toimenpiteitä vaan osana yhteiskuntaa ja kansalaisina joiden kanssa yhteiskuntaa rakennetaan yhdessä.

Käsittely

24.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Lukas Korpelainen: Lisäys uudeksi kappaleeksi kappaleen 32 jälkeen: "Selonteossa viitataan monesti taiteen ja kulttuurin monipuoliseen hyödyntämiseen. Lautakunta yhtyy tavoitteisiin, mutta painottaa, että uudistuskykyinen luova ala tarvitsee myös taiteellista työskentelyä ilman etukäteen määriteltyä hyötyä sekä tällaisen työskentelyn edellytysten turvaamista."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Lukas Korpelaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Lukas Korpelainen: Lisäys uuteen kappaleeseen kappaleen 32 jälkeen (tai samaan kappaleeseen toisen lisäysehdotuksen kanssa): "Yksi keskeinen haaste ammattimaisen taiteen tekemiselle on tekijöiden henkilökohtainen talous. Niukat apurahat ja korkeat asumiskustannukset sekä tilavuokrat erityisesti kasvavissa kaupungeissa siirtävät ammattilaisia pois alalta. Tarvitaan laaja-alaisia politiikkatoimia elin-

30.09.2024

Asia/12

kustannusten laskemiseksi ja kulttuuriammattilaisten taloudellisen turvan parantamiseksi."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Lukas Korpelaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 3:

Lukas Korpelainen: Lisäys kappaleen 33 loppuun:

"Saamelaisen kulttuurin edistämisen lisäksi on tärkeä huomioida myös muut kotoperäiset kieli- ja kulttuurivähemmistöt, kuten karjalaiset ja romanit."

Kannattaja: Anna Karhumaa

Vastaehdotus 4:

Lukas Korpelainen: Lisäys kappaleen 35 loppuun:

Lautakunnan priorisoimien viiden toimenpide-ehdotuksen lisäksi lautakunta näkee tärkeänä yksittäisenä toimenpiteenä seuraavan: "Kulttuuri- ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet parantuvat vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu."

Kannattaja: Titta Hiltunen

Vastaehdotus 1:

Hilkka Ahde: Lisäys kappaleen 53 jälkeen uudeksi kappaleeksi: "Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa koulutuksen merkitystä kulttuurin elinvoimaisuudelle. Tämän toteutuminen edellyttää kelpoisen, pedagogisen koulutuksen saaneen henkilökunnan priorisoimista varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen."

Kannattaja: Lukas Korpelainen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Hilkka Ahteen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Hilkka Ahde: Lisäys kappaleen 42 ensimmäisen lauseen loppuun uusi lause" Tämä siitä huolimatta, että Veikkauksen tuoton siirryttyä valtion budjettiin yleiskatteiseksi vuoden 2024 alusta, sovittiin että taiteen ja kulttuurin rahoitus pysyy ennallaan seuraavat kolme vuotta."

Kannattaja: Mahad Ahmed

1 äänestys

30.09.2024

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lukas Korpelaisen vastaehdotuksen 3 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Esa Korkia-aho, Heimo Laaksonen, Dani Niskanen, Juha-Pekka Partanen, Sanna-Leena Perunka

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Anna Karhumaa, Lukas Korpelainen, Nina Miettinen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Lukas Korpelaisen vastaehdotuksen 3 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5 - 8.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lukas Korpelaisen vastaehdotuksen 4 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Esa Korkia-aho, Heimo Laaksonen, Dani Niskanen, Juha-Pekka Partanen, Sanna-Leena Perunka

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Anna Karhumaa, Lukas Korpelainen, Nina Miettinen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Lukas Korpelaisen vastaehdotuksen 4 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5 - 8.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hilkka Ahteen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Esa Korkia-aho, Heimo Laaksonen, Dani Niskanen, Juha-Pekka Partanen

30.09.2024

Asia/12

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Lukas Korpelainen, Nina Miettinen, Sanna-Leena Perunka, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 1

Anna Karhumaa

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Hilkka Ahteen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 8 (1 tyhjä).

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Reetta Heiskanen

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

30.09.2024

Asia/13

13

Kaupunginvaltuuston 25.9.2024 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että kaupunginvaltuuston 25.9.2024 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

183 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ei toimenpidettä.

184 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

185 §, Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

186 §, Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

187 §, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille ja Helsingin käräjäoikeudelle.

188 §, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille ja Helsingin käräjäoikeudelle.

189 §, Kumpulanmäen asemakaava ja asemakaavan muutos (nro 12744 sis. liikennesuunnitelman)

Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun lii-

kenne -kuntayhtymälle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle, Säteilyturvakeskukselle, kaavamuutoksen hakijalle ja kaupunkiympäristötoimialalle (talouden tuki).

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, asemakaavoitukselle ja kaupunginmuseolle.

190 §, Valtion tukemaan asuntotuotantoon vuokrattujen tonttien maanvuokrasopimusten muuttamisen periaatteet peruskorjaustilanteessa

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, maaomaisuuden kehittämisen ja -tontit yksikölle sekä tontit-yksikölle.

191 §, Pohjoismaisen yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle ja kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

192 §, Koskelan ala-asteen ja päiväkoti Herttuan perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle ja kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

193 §, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite keskustan elävöittämisestä lapsille, nuorille ja perheille

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

194 §, Valtuutettu Oula Silvennoisen aloite paremmasta virkakielestä ja kuntademokratiasta

Ei toimenpidettä.

195 §, Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite painotetun opetuksen luokkien lisäämiseksi lähikouluihin

Ei toimenpidettä.

196 §, Valtuutettu Sandra Hagmanin, valtuutettu Seida Sohrabin ja valtuutettu Mari Holopaisen aloitteet lasten kännyköiden käytöstä ja ruutuajasta

Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

197 §, Valtuutettu Nora Grotenfeltin aloite varhaiskasvatuksen vuosityöaikapilotiksi

Ei toimenpidettä.

30.09.2024

Asia/13

---

198 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

Kokouksessa jätettyjen aloitteiden osoittamisesta vastattavaksi päätetään erikseen.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano